

SOUTH DAKOTA
**Parental Rights
and Procedural
Safeguards**

ንፍሉይ ትምህርቲ ንኣውራጃ ቤት ትምህርትኹም ርኽቡ

ኣውራጃ፡- በጃኹም ነዚ ዝስዕብ ሓበሬታ ኣብዚ ሳጺ ን ወስኹሉ ወይ ድማ ነቲ ስቲክር ኣብዚ ኣቐምጥዎ።

ናይ ኣውራጃ ርክብ፡-

ቁጽሪ ተሌፎን፡-

ናይ ኢሜይል ኣድራሻ፡-

ትምህርቲ ሓደ ካብቲ ወለዲ ደቆም ከዕብደ ከለዉ ዘለዎም ኣገዳሲ ሓላፍነት እዩ። ኣገልግሎት **ፍሉይ ትምህርቲ** ካብ 3 ክሳብ 21 ዓመት ዝዕድሚኡም ተምሃሮ ንወለዲ ደቆም ብሰንኪ ስንክልና ናይ ትምህርቲ ጸገም ምስ ዝህልዎም ከም ኣማራጺ ይወሃብ። ውላድካ ብኣካዳሚያዊ፣ ማሕበራዊ ወይ ብስምዒት ክቃለስ እንተርኢኹዮ፣ ምስ ሰራሕተኛታት ቤት ትምህርቲ ብምኃን ንውላድካ ክትሕግዞ እትኽእሉ ማገድታት ከተለሊ ትተባባዕ። ኩሎም ኣብ ቤት ትምህርቲ ዝቃለሱ ቆልዑ ንፍሉይ ኣገልግሎት ትምህርቲ ብቑዓት ኣይኮኑን።

ዕላማ ናይዚ ሰነድ ከም ወለዲ ናይ ሓደ ኣብ ሳውዲ ዳኮታ **ስንክልና ዘለዎ ቆልዓ** ዘለካ መሰላት ዝምልከት ኣገዳሲ መሰረታዊ ሓበሬታ ንምሃብ እዩ። በጃኹም ብጥንቃቄ ዳግም ርኣይዎ። ሕቶታት እንተሃልዩኩም ወይ ንናይ ግዝኣትኩም ፍሉይ ትምህርቲ ደንቢ ንምርዳእ ሓገዝ እንተደሊኹም፣ ንዝኾነ ካብቶም ኣብ መወዳእታ ናይዚ ሰነድ ተዘርዚሮም ዘለዉ ትካላት፣ ምስ ናይ ከባቢኹም ናይ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ተቐጻጸሪ፣ ወይ ምስ ወኪል ርኽብ።

Individuals with Disabilities Education Act (ድንጋጌ ሕገ ትምህርቲ ስንኩላን ውልቀሰባት) (IDEA) ኣብያተ ትምህርቲ ፍሉይ ኣገልግሎት ትምህርቲ ክህባ ዝጠልብን ኣብያተ ትምህርቲ ክኸተልኦ ዘለዉን ኣገባባት ዝገልጹን ፌደራላዊ ሕገ እዩ። ሕገ እታ ግዝኣት ንተምሃሮ ፍሉይ ትምህርቲ ኣገልግሎት ንምሃብ ዝሕግዞ ረቛሒታት ዝሓዘ እዩ። ብመሰረት IDEA ወለዲ ናይ ሓደ ስንክልና ዘለዎ ቆልዓ እንተኾንኩም፣ እዚ መጽሓፍ መምርሒ ንኣገባባዊ መከላኸሊታትኩም ዘዘኸኸርን መትከላትን ጠለባትን ፍሉይ ትምህርቲ ዝገልጹን እዩ።

** ኣብ ምሉእ እዚ ሰነድ ብደቂቕ ዝተጻሕፉ ቃላት ኣብቲ ኣብ መወዳእታ ዘሎ ገጽ ቅጽላትን ትርጉማትን ክትረኽቡዎ ትኽእሉ ኢኹም።

ከም ወለዲ ናይ ሓደ ስንክልና ዘለዎ ቆልዓ መጠን፣ ናይ ወለዲ መሰላትኩም ኣብዚ ሰነድ ተገሊጹ ኣሎ፣ ኣብ **Administrative Rules of South Dakota (ምምሕዳራዊ ሕግታት ፍሉይ ትምህርቲ ሳውዲ ዳኮታ) (ARSD)**: [ዓንቀጽ 24:05](#) እውን ይርከብ። ንኣመሓዳሪ መምርሒታት ኣድላዪ ኣብ ዝኾነሉ እዋን ተዘርዚሩ ዘሎ ብዙሕ መምርሒታት ኣሎ። እዞም ኣገባባዊ መከላኸሊታት ኣብ ትሕቲ IDEA ስለዘድልዩ፣ ፍሉይ ቁጽጽራዊ ምጥቃስ [ንክፋሊ ለ \(34 CFR part 300\)](#) ኣብዚ ሰነድ ከም ተወሳኺ መወከሲ ነጥብታት ተዋሂቡ ኣሎ።

እዚ ጽማቕ ናይቲ ኣብ IDEA **ክፍሊ ለ (34 CFR ክፍሊ 300)** ዝርከብ ድንጋጎታት ፍሉይ ትምህርቲ ሕገ ግዝኣት ሳውዲ ዳኮታን ሕገ ፌደራልን ክኸውን ዝዓለመ እዩ። በጃኹም ነቲ ዝምልከቶ ልክዕ ቋንቋ ኣብ ሕግን ሕጋውን ስርዓታውን ድንጋጎታት ተወከሱ።

ምንጭታት

SD ክፍሊ ትምህርቲ	SD ወለዲ ዝምድና	መሰላት ስንክልና SD
SD ክፍሊ ትምህርቲ ፍሉይ መደባት ትምህርቲ 800 Governors Drive Pierre: SD 57501-2294 ድምጺ - (605) 773-3678 ፋክስ - (605) 773-3782 https://doe.sd.gov/sped/	3701 W. 49th Street: Suite 102 Sioux Falls: SD 57106 1-800-640-4553 www.sdparent.org	መሰላት ስንኩላን ሳውዲ ዳኮታ 2520 East Franklin Pierre: SD 57501 1-800-658-4782 (ድምጺ/TTY) ወይ (605) 224-8294 https://drsdlaw.org/

ሰሌዳ ትሕዝታ

- ሓፈሻዊ ሓበሬታ 5
  - ምህላው ናይ ኣገባባዊ መከላኸሊ ምልክታ 5
  - ተሳትፎ ወለዲ 5
  - ናይ ወለዲ ፍቓድ 6
- ትርጉም ወለዲ 6
  - ንመጀመርታ ገምጋም ፍቓድ ምሃብ 6
- ትርጉም እቲ ኣብ ትሕቲ ግዝኣት ሓለዋ ዘሎ ቆልዓ 7
- ትርጉም መተካእታ ወለዲ 7
  - ንኣገልግሎት ፍቓድ ምሃብ 7
  - ዳግማይ ገምጋም ንክግበር ፍቓድ ምሃብ 8
  - ካልኦት ፍቓድ ምሃብ ዘድልዮም ነገራት 8
- ቅድመ ጽሑፍ ምልክታ 9
- ዓርሱ ዝኸኣለ ትምህርታዊ ገምጋም 10
- መዛግብቲ ትምህርቲ 11
- መዛግብቲ ትምህርቲ 11
  - ምስጢራዊነት ሓበሬታን ተበፃሕነት መዛግብቲ ትምህርትን 11
    - ብዛዕባ ምስጢራዊ ሓበሬታን ምብጻሕን ንወለዲ ምልክታ 11
    - ብሕቶ ወለዲ መዛግብቲ ምምሕያሽ 15
    - ናብ ኣክበርቲ ሕግን ፍርዳዊ ኣካላትን ምውካስን ስጉምትን ከምኡውን ምትሕልላፍ መዛግብቲ 16
- ምቕማጥ ቆልዑ ኣብ ናይ ብሕቲ ቤት ትምህርቲ ብወለዶም 16
  - FAPE ስክፍታ እንተዘይኮይኑ ብወለዶም ኣብ ናይ ብሕቲ ኣብያተ ትምህርቲ ዝተመዝገቡ ቆልዑ 16
  - FAPE ስክፍታ እንተኾይኑ ብወለዶም ኣብ ናይ ብሕቲ ኣብያተ ትምህርቲ ዝቕመጡ ቆልዑ 17
- ስነ-ስርዓት ስንኩላን ተምሃሮ 18
  - ስነ-ስርዓት ስንኩላን ተምሃሮ 18
  - ስነ-ስርዓት ለውጢ ምምዳብ 19
  - መግለጺ ናይቲ ውሳኔን ክርከብ ዝኸእል ውጽኢትን 19
  - ፍሉይ ኩነታትን ክኾኑ ዝኸእሉ ውጽኢታትን 20
  - ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርጋፍት ብዛዕባ ስነ-ምግባር ስንኩላን ተምሃሮ 21
  - ንቆልዑ ዝግበር ሓለዋታት ብቕዓት ከምዘይኮኑ ተረጋጊጹ 22
- ኣገባባት ኣፈታትሓ ዘይምርድዳእ ግዝኣት 23

ብጽሑፍ ዝተጻሕፈ ጥርግዖት ግዝኣት	23
ሽምግልናታት	25
ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርግዖን	26
ዘይሻራዊ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ	26
መሰላት ናይ ክሲ ምስማዕ - ARSD 24:05:30:12	27
መግለጺ ተወሳኺ ሓበሬታ - ARSD 24:05:30:12.01	28
መሰላት ወለዲ ኣብ ክሲ ምስማዕ ፍርዲ	28
ውሳኔታት ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ - ARSD 24:05:30:10.01	28
ዘይሻራዊ ናይ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ - ARSD 24:05:30:10	29
ናይ ክሲ ምስማዕ ግዜ መስመራት	29
ኩነታት ቆልዓ ኣብ እዋን መስርሕ ("Stay-Put") - 34 CFR 300.518፤ ARSD24:05:30:14	29
እኹል ምጅኑ ናይቲ ጥርግዖን - ARSD 24:05:30:08.04	30
ብወለዲ ንዝቐረበ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርግዖን ዝሃቦ መልሲ ኣውራጃ	31
ካልእ ወገን ንዝቐረበ ጥርግዖን ክሲ መስርሕ ምስማዕ ዝሃቦ መልሲ	31
ኣኼባ ውሳኔ - 34 CFR 300.510፤ ARSD 24: 05: 30: 08.12	31
ናይ 30 መዓልቲ ናይ ውሳኔ ግዜ	32
ናይ 30 መዓልታት ርዝነት ምትዕርራይ - ARSD 24:05:30:08.14	32
ናይ ጽሑፍ ስምምዕ - ARSD 24:05:30:08.15	33
ርእሱ-ጉዳይ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ - ARSD 24:05:30:09.05	33
መወዳእታ ናይቲ ውሳኔ	33
ሲቪላዊ ስጉምታት - 34 CFR 300.516፤ ARSD 24:05:30:11	33
ክፍሊት ጠበቓታት - 34 CFR 300.517፤ ARSD 24:05:30:11.01	34
ርክበታትን ውሳኔታትን ንኣማኸሪ ፓነልን ሓፈሻዊ ህዝብን	35
ምትሕልላፍ መሰላት ወለዲ	35
ምስግጋር መሰላት ወለዲ ኣብ ዕድሜ ዝበዝሐ	35
ኣሕጽሮተ ቃላትን ትርጉማቶምን::	36

ሓፈሻዊ ሓበሬታ

ምህላው ናይ ኣገባባዊ መከላኸሊ ምልክታ

34 CFR 300.504(a) & (b)፤ ARSD 24:05:30:06.01

ሓደ ወላዲ ናይ ሓደ ስንክልና ዘለዎ ቆልዓ እንተወሓደ ኣብ ዓመት ትምህርቲ ሓደ ግዜ ቅዳሕ ናይቲ ኣገባባዊ መከላኸሊ ምልክታ ክወሃበኩም ኣለዎ። ቅዳሕ ናይዚ ድማ ክወሃበኩም ይግባእ፡-

1. ኣብ ናይ መጀመርታ ሪፈራል ወይ ናይ ውላድኩም ገምጋም ምስ እትሓትቱ፤
2. ብመሰረት ሕቶኹም፤
3. ውላድኩም መርገጺኡ ብዝቐይር ስነ-ስርዓት ክወሃቦ ኣብ ዝኸእልሉ እዋን፤
4. እቲ ናይ ግዝኣት ጥርዓን መጀመርታ ብኣኹም ወይ **ብግቡእ መስርሕ** ክሲ ምስማዕ ምስ ቀረበ፡ ነቲ ጥርዓን ኣብ ናይ ትምህርቲ ዓመት ምስማዕ።

ቅዳሕ ናይቲ ናይ ኣገባባዊ መከላኸሊ ምልክታ ኣብ መርበብ ሓበሬታ ናይቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ እውን ክለጠፍ ይኸእል።

ኣገባባዊ መከላኸሊታት እንታይ እዮም?

- ኣገባባዊ መከላኸሊታት ምስቲ ቤት ትምህርቲ ብኸመይ ከም እትራኸብ መሰረታዊ ሕግታት የቐምጡ።
- ሓደ ካብቶም ኣገደስቲ ኣገባባዊ መከላኸሊታት ኣብ ትምህርቲ ውላድኩም ናይ ምስታፍ መሰል እዩ።
- ምስ ውሳኔ ቤት ትምህርቲ እንተዘይተሰማሚዕኩም፡ ግቡእ መስርሕ ሓዊስኩም ሓይሎ ናይ ምፍታሕ ዘይምርድዳእ ኣማራጺታት ኣለዉኹም (ገጽ 29 ርኣ)።

ተሳትፎ ወለዲ

34 CFR 300.322፤ ARSD 24:05:25:16

"ተሳትፎ" ማለት ኣብ ውሳኔታት ክትሳተፉን ኣብ ኣኼባታት ጋንታ IEP ክትሳተፉን ዕድል ይወሃበኩም ማለት እዩ። ነቲ መደብ ኣብ ሓድሕድ ዝተሰማምዑሉ ግዜ ብምዝርጋሕ፡ ወለዲ ኣብቲ ኣኼባ ምእንቲ ክሳተፉ ብኣውራጃ ኣቐዲሞም ምልክታ ይወሃቦም።

- ወለዲ ምስ ገምጋም ውላደም፡ መለለዩ፡ ትምህርታዊ ምምዳብ፡ ከምኡውን ምቕራብ ነጻ ግቡእ መንግስታዊ ትምህርቲ (FAPE) ምድላው ኣብ ዝተኣሳሰር ኣኼባታት ናይ ምስታፍ መሰል ኣለዎም።
- ከም ኣድላይነቱ ወለዲ ነቲ IEP ንምግምጋምን ንምምሕደብን ኣብ ዝኸነ እዋን ኣኼባ IEP ናይ ምሕታት መሰል ኣለዎም።

ጋንታ IEP

ARSD 24:05:27:01.01

ነፍሲ ወከፍ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ንነፍሲ ወከፍ ስንክልና ዘለዎ ተማሃራይ ዝኸውን ናይ IEP ጉጅለ ነዘም ዝስዕቡ ኣባላት ከም ዘጠቓልል ከረጋግጽ ኣለዎ፡-

- (1) ወለዲ እቲ ተማሃራይ፤
- (2) እቲ ተማሃራይ ኣብ ወግዓዊ ናይ ትምህርቲ ሃዋህው ዝሰተፍ ወይ ክሰተፍ ዝኸእል እንተኾይኑ፡ እንተወሓደ ሓደ ካብቶም ናይቲ ተማሃራይ ስፍዓት መምህራን ትምህርቲ፤
- (3) እንተወሓደ ሓደ ካብ መምህራን ፍሉይ ትምህርቲ ናይቲ ተማሃራይ ወይ ኣድላዪ እንተኾይኑ እንተወሓደ ሓደ ካብቶም ወሃብቲ ፍሉይ ትምህርቲ ናይቲ ተማሃራይ፤
- (4) ወኪል ናይቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ንሱ፤
  - (U) ንፍሉይ ድሌታት ስንኩላን ተምሃሮ ንምምላእ ብፍሉይ ዝተዳለዉ ናይ ትምህርቲ መደባት ንምቕራብ ወይ ንምክትታል ብቐዕ እንተኾይኑ፤
  - (A) ብዘዕባ ሓፈሻዊ ስርዓተ ትምህርቲ ኣፍልጦ ዘለዎ፤ ከምኡውን
  - (H) ብዘዕባ ምህላው ምንጭታት ኣውራጃ ቤት ትምህርቲ ኣፍልጦ ዘለዎ፤
- (5) ነቲ እተገምገመ ውጽኢት ዘለዎ ትርጉም ክትርጉም ዝኸእል ኣባል ናይቲ ጉጅለ፡ ኣብ ንኡስ ክፋላት 2 ክሳተፍ 6 ክግለጽ ይከኣል እዩ፤
- (6) ብዘዕባ እቲ ተማሃራይ እኹል ፍልጠት ወይ ፍሉይ ክእለት ዘለዎም ውልቀ-ሰባት እንተላይ ምስቶም ምስቲ ተማሃራይ ዝተሓበበሩ ኸልኣት ኣቕረብቲ ኣገልግሎት ኣብ ወለዲ ወይ ኣብ ኣውራጃ ቤት ትምህርቲ ተገዳስነት ክሕልፉ ኸለዉ፤
- (7) ኣድላዪ እንተኾይኑ፡ እቲ ተማሃራይ፤ ከምኡውን
- (8) ተሳተፍቲ መሰጋገሪ ኣገልግሎት ከምቲ ኣብ §§ 24 05 25 16.01ን 24 05 25 16.02ን ዝተገልጸ

ኣብዚ ክፍሊ ዝተገልጸ ናይ ዝኸነ ውልቀሰብ ናይ ትምህርቲ ወይ ፍሉይ ትምህርቲ ብቐዓት ቦቲ ነቲ ውልቀሰብ ኣባል ናይ IEP ጋንታ ክኸውን ዝዓደመ ወገን (ወለዲ ወይ ኣውራጃ) ይውሰን። ኣውራጃ ሓድሽ ኣባል ጉጅለ

ናይ ወለዲ ፍቓድ

34 CFR 300.9፤ ARSD 24:05:25:02.01፤ 24:05:25:02.02

"**ፍቓድ**" ክብሃል ከሎ ነቲ ዝተገልጸ ንጥፈት ንምርዳእ ዘድልዮኩም ኩሉ ሓበሬታ ከም ዝረኽብኩም፡ ነቲ ንጥፈት ንምፍጻም ድማ ብጽሑፍ ከም ዝተሰማማዕኩም የመልክት። በዚ መንገዲ እዚ፡ ፍቓድኩም ክትህቡ ትኽእል ኢኹም። እቲ ሓበሬታ ብቋንቋ መበቆልኩም ወይ ብእትረዳድኡ መንገዲ ክቐርብ ኣለዎ። እቲ ፍቓድኩም ዝድለዮሉ ንጥፈት መዛግብቲ ውላድኩም ምክፋል ዘጠቓልል እንተኾይኑ፡ ኣየኖት መዛግብቲ ከም ዝካፈሉን እኖም መዛግብቲ ምስ መን ከም ዝካፈሉን ይንገረኩም። ፍቓድኩም ወለንታዊ ኮይኑ ኣብ ዝኾነ እዋን ብኣኹም ክስረዝ ይኽእል እዩ።

ፍቓድኩም እንተሰሪዝኩዎም፡ ንመጻኢ ንጥፈታት ጥራይ እምበር ኣብ ዝሓለፈ ንጥፈታት ኣይምልከትን። ውላድኩም ፍሉይ ትምህርትን ተዛመድቲ ኣገልግሎታትን ክረክብ ምስ ጀመረ፡ ውላድኩም ፍሉይ ትምህርትን **ተዛመድቲ ኣገልግሎታትን** ክረክብ ዝሃብኩዎ ፍቓድ ብጽሑፍ እንተሰሪዝኩዎም፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ካብ መዛግብቲ ትምህርቲ ውላድኩም ብዛዕባ እቲ ፍሉይ ትምህርቲ ዝኾነ ሓበሬታ ከምኡውን ውላድኩም ቅድሚ ፍቓድኩም ምስራዝኩም ዝረኽቦ ተዛመድቲ ከውጽእ ኣይግደድን እዩ። ንኣውራጃ ቤት ትምህርቲ ፍቓድኩም ምስራዝኩም ምስሃብኩም፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ንውላድኩም ፍሉይ ትምህርትን ተዛመድቲ ኣገልግሎታትን ከም ዘቋርጽ ቅድመ ጽሑፍ ምልክታ ክወሃቡኩም ኣለዎ።

ንመጀመርታ ገምጋም ፍቓድ ምሃብ

34 CFR 300.300(a)፤ 34 CFR 300.45፤ ARSD 24:05:25:02.01፤ ARSD 24:05:15:06

ውላድኩም ብመሰረት IDEA ክፍለ ለ ንፍሉይ ትምህርትን ተዛመድቲ ኣገልግሎታትን ብቑዕ እንተኾይኑ ንምፍላጥ፡ ኣውራጃ ቤት ትምህርትኩም ቅድሚ ናይ መጀመርታ ገምጋም ውላድኩም ምጅማሮም ብጽሑፍ ምልክታ ክህበኩ ፍቓድኩ ክረክብን ኣለዎ።

1. ናይ መጀመርታ ገምጋም ኣውራጃ ቤት ትምህርትኩም ብሓበሬታ ዝተሰነዩ ፍቓድኩም ንምርካብ ርትዓዊ ጻዕርታት ክገብር ኣለዎ።
2. ናይ መጀመርታ ናይ ገምጋም ፍቓድኩም ንፍሉይ ትምህርትን ተዛመድቲ ኣገልግሎታትን ውላድኩም ተሰማሚዕኩም ማለት ኣይኮነን።
3. ውላድኩም ኣብ መንግስታዊ ቤት ትምህርቲ ተመዝጊቡ ወይ ክምዝገብ እንተፈቲኑን ንሳትኩም ድማ ናይ መጀመርታ ገምጋም ምግባር እንተኣኪኹን ወይ ንመጀመርታ ገምጋም ፍቓድ ንዝቐረበልኩም ሕቶ መልሲ እንተዘይሂብኩን፡ ኣውራጃ

IP እውን ኣባል ኣውራጃ ክኾውን ይኽእል እዩ ከምኡውን ከም ወኪል ናይቲ ኣውራጃ፡ ኣብዚ ክፍለ ዘሎ ረጅሒታት ዘማልእ እንተኾይኑ።

ቋንቋ መበቆል
34 CFR 300.29

(U) **ቋንቋ መበቆል**፡ ምስ ውሱን ክእለት እንግሊዝኛ ዘለዎ ውልቀሰብ ብዝተሓሰበር ክጥቀሙሉ ከሎ፡ እዚ ዝስዕብ ማለት እዩ፡-

እቲ ውልቀሰብ ንቡር ዝጥቀሙሉ ቋንቋ፡ ወይ ኣብ ጉዳይ ቆልዓ፡ ወለዲ እቲ ቆልዓ ንቡር ዝጥቀምሉ ቋንቋ፡ ብዘይካ እቲ ኣብዚ ክፍለ ሕግ-ጽሑፍ (U)(2) ዝተቐመጠ።

ኣብ ኩሉ ግዜ ቀጥታዊ ርክብ ምስቲ ቆልዓ (ምግምጋም ናይቲ ቆልዓ ሓዋሱ)፡ እቲ ህጻን ንቡር ኣብ ከባቢ ገዛ ወይ ቤት ትምህርቲ ዝጥቀሙሉ ቋንቋ።

(A) ንሓደ ጸማም ወይ ዓይነ ስወር ዝኾነ ውልቀሰብ፡ ወይ ናይ ጽሑፍ ቋንቋ ንዘይብሉ፡ እቲ ውልቀሰብ ዝጥቀሙሉ ናይ ርክብ መሰረሒታት (ንኣብነት፡ ቋንቋ ምልክት፡ ብሬይል፡ ወይ ኣፋዊ ርክብ)።

ትርጉም ወለዲ
34 CFR 300.30፤ ARSD 24:05:13:04

1. ስጋዊ ወይ መዕበዪ ወለዲ ቆልዓ፤
2. እቲ ኣላዪ ወለዲ ብሕጊ ግዝኣት፡ ብደንቢ ወይ ብሕጊ ውዕል እንተዘይተገዲቡ፤
3. ብቤት ፍርዲ ዝተመዘዘን ከም ወለዲ ናይቲ ቆልዓ ኮይኑ ክሰርሕ ስልጣን ዝተዋህበን፡ ወይ ድማ ነቲ ቆልዓ ትምህርታዊ ውሳኔታት ክወስድ ስልጣን ዘለዎን ኣላዪ፤
4. ምስቲ ቆልዓ ዝነብር፡ ወይ ንሃለዎት ናይቲ ቆልዓ ብሕጋዊ መንገዲ ሓላፍነት ዝስከም፡ ስጋዊ ወይ ኣላዪ ወለዲ (ኣብሓጎ፡ ሰብኣይ ኣደን ሰይተ'ባ ወይ ክልእ ዘመድ ሓዋሱ) ኣብ ዘይብሉ፡ ከም ወለዲ ኮይኑ ዝሰርሕ ውልቀሰብ፤
5. ብመሰረት ደንቢ ፍሉይ ትምህርቲ ዝተመዘዘ መተካእታ ወለዲ፤ **ወይ**
6. ብቤት ፍርዲ ዝተኣዘዘ ሰብ ወይ ሰባት ከም "ወለዲ" ናይቲ ቆልዓ ኮይኖም ክዋስኡ ወይ ድማ ነቲ ቆልዓ ወኪሎም ትምህርታዊ ውሳኔታት ክህቡ ይእዝዙም።

ቤት ትምህርትኹም ንኣገባባት ምፍታሕ ዘይምርድዳእ IDEA ክጥቀም ይኸእል እዩ፡ ግን ኣይክጥቀምን ይኸእል እዩ (ንኣብነት ሽምግልና፡ ጥርዓን ግቡእ መስርሕ) ነቲ ጉዳይ ናይ መጀመርታ ገምጋም ውላድኩም ብዘይ ፍቓድኩም ንምፍታሕ ኣየድልን።

- 4. ኣውራጃ ቤት ትምህርትኹም ብመንገዲ ኣገባባት ኣፈታትሓ ዘይምርድዳእ IDEA (ንኣብነት ሽምግልና፡ ጥርዓን ግቡእ መስርሕ) ዳግመ ግምት እንተዘይሓተቱ፡ ንውላድኩም ናይ ምድላይ፡ ምልላይን ምግምጋምን ግዴታታት ወይ ንፍቓድ ወለዲ፡ ምልክታን ገምጋምን ዝምልከት ረጅሒታት ኣይጥሕገን እዩ።

ሓደ ቆልዓ ኣብ ትሕቲ ግዝኣት ሓለዎ ዘሎ ቆልዓ እንተኾይኑን ከምኡውን ምስቲ ወላዲ ዘይነብር እንተኾይኑን፡ እቲ ኣውራጃ ቤት ትምህርቲ እቲ ቆልዓ ስንክልና ዘለዎ ቆልዓ ምኪኑን ዘይምኪኑን ንምውሳኔ ፍቓድ ወለዲ ኣየድልዮን እዩ።

- 1. እቲ ኣውራጃ ቤት ትምህርቲ ንዕኡ ርትዓዊ ጻዕሪ ድሕሪ ምግባሩ ሃለዎት ናይቲ ቆልዓ ክፈልጥ ኣይከእልን፤
- 2. እቲ ናይ ወለዲ መሰላትኩም ብመሰረት ሕጊ እታ ግዝኣት ተቛሪጹ ኣሎ፤ **ወይ**
- 3. ዳኛ ንመጀመርታ ገምጋም ፍቓድ ምሃብ ሓዊሱ ትምህርታዊ ውሳኔታት ናይ ምውሳኔ መሰል ካብቲ ወለዲ ወጻኢ ንኸልእ ውልቀሰብ ሂሱዎ እዩ፤ እቲ ውልቀሰብ ድማ ፍቓድ ሂሱ ኣሎ።

ንኣገልግሎት ፍቓድ ምሃብ

34 CFR 300.300(a)

ቅድሚ ንመጀመርታ ግዜ ንውላድኩም ፍሉይ ትምህርቲ ምሃብኩም ኣውራጃ ቤት ትምህርትኹም ፍቓድኹም ክህልዎ ኣለዎ።

- 1) እቲ ኣውራጃ ቤት ትምህርቲ **ንመጀመርታ ግዜ** ንውላድካ ፍሉይ ትምህርትን ተዘመድቲ ኣገልግሎታትን ቅድሚ ምሃቡ፡ ብሓብሬታ ዝተሰነዩ ፍቓድኹም ንምርካብ ርትዓዊ ጻዕሪ ክገብር ኣለዎ።
- 2) ውሉድካ ንመጀመርታ ግዜ ፍሉይ ትምህርትን ምስኡ ዝተሓሓዘ ኣገልግሎትን ክወሃበ ንዝቐርበልካ ሕቶ ምላሽ እንተ ዘይሂብካሉ ወይ ነዚ ፍቓድ እዚ ምሃብ እንተ ኣብዩ ወይ ከኣ ጸኒሑ እቲ ኣብ ቤት ትምህርቲ እትነብር ኣውራጃ ነቲ ንውሉድካ ፍሉይ ትምህርትን ምስኡ ዝተሓሓዘ ኣገልግሎታትን ብጽሑፍ ንኸስርዞ ዘሎካ ፍቓድ ንምስጋግ ኣሰራርሓ ዘይምስምማዕ (ንኣብነት ሽምግልና፡ ጥርዓን ግቡእ መስርሕ) **ኣይጥቀምን ይኸውን።**
- 3) ፍቓድኩም ምሃብ እንተኣቢኹም፡ ውሉድኩም ንመጀመርታ ግዜ ፍሉይ ትምህርትን ምስኡ ዝተሓሓዘ ኣገልግሎትን ክወሃበኩም ንዝቐርበሉ ሕቶ ምላሽ እንተዘይሂብኩም ወይ ጸኒሕኩም ነቲ ብጽሑፍ

ስጋዊ ወይ መዕበዪ ወላዲ ቆልዓ እንተኾንኩም፡ ንውላድኩም ትምህርታዊ ውሳኔታት ክትወስዱ ሕጋዊ ስልጠን እንተዘይብልኩም፡ ከም ወላዲ ትቐጽሩ።

እቲ ቆልዓ ኣብ ትሕቲ ግዝኣት ሓለዎ እንተኾይኑ እቲ ግዝኣት ወላዲ ክኸውን ኣይከእልን እዩ።

ትርጉም እቲ ኣብ ትሕቲ ግዝኣት ሓለዎ ዘሎ ቆልዓ

34 CFR 300.45፤ ARSD 24:05:13:01

ኣብ ትሕቲ ግዝኣት ሓለዎ ዘሎ ቆልዓ፡

ከምቲ ኣብ IDEA ዝተጠቐሰ፡ ቆልዓ ማለት፡-

- 1. ሓደ መዕበይቲ ቆልዓ፤
- 2. ብመሰረት ሕጊ ግዝኣት ከም ኣብ ትሕቲ ግዝኣት ሓለዎ ዘሎ ቆልዓ ዝቐጸር፤ **ወይ**
- 3. ኣብ ትሕቲ ቁጽጽር መንግስታዊ ትካል ድሕነት ቆልዓ ከም ዘሎ ይቐጸር።

ብዘይካ፡- ኣብ ትሕቲ ግዝኣት ሓለዎ ዘሎ ቆልዓ ነቲ ትርጉም ወላዲ ዘማልእ መዕበዪ ወላዲ ዘለዎ ቆልዓ ዘጠቓልል ኣይኮነን።

ትርጉም መተካእታ ወላዲ

34 CFR 300.519፤ ARSD 24:05:30:15

ነፍሲ ወከፍ ናይ ኣውራጃ ቤት ትምህርቲ ከምቲ ኣብ § 24:05:13:04 ተገሊጹ ዘሎ፡ ወላዲ እንተ ዘይተፈሊጦም መሰላት ሓደ ቆልዓ ምእንቲ ኸሕሎ ነቲ ናይ መተካእታ ወላዲ መዝነት ናይ ምሃብ መስርሕ የቐውም ከምኡውን እቲ ኣውራጃ፡ ድሕሪ ርትዓዊ ጻዕሪ፡ ነቲ ቆልዓ ወላዲ ክረኽቡ እንተዘይከኣሎም ወይ እቲ ኣብ ትሕቲ ግዝኣት ሓለዎ ዘሎ ቆልዓ እንተኾይኑ ወይ እቲ ቆልዓ ኣለዩ ገዛ ዘይብሉ መንእሰይ እንተኾይኑ፡ ከምቲ ኣብ ክፋል 725(6) እቲ ብ1 ጥሪ 2009 ዝተመሓየሽ McKinney-Vento Homeless Assistance Act(ድንጋጌ ሕጊ ሓገዝ ገዛ ዘይብሎም ማክኪኒ-ቪንቶ) ተገሊጹ ኣሎ። ሓደ ኣውራጃ ሓደ ቆልዓ መተካእታ ወላዲ የድልዮ ድዩ ኣየድልዮን ንምፍላጥ ዝጥቀመሉ ኣገባብ ነዘም ዝስዕቦ ከጠቓልል ኣለዎ፡-

- (1) ነቶም መተካእታ ወላዲ ተመሃሮ ኸመልክቱ ሓላፍነት ዘለዎም ኣብ ደረጃ ኣውራጃ ወይ ዕቤት ዘለዉ ሰራሕተኛታት ምልላይ፤
- (2) ሓደ ቆልዓ መተካእታ ወላዲ የድልዮ ድዩ ኣየድልዮን ንምፍላጥ ኣብዚ ክፍሊ ኣብ ዘለዉ መዕቀቢታት ኣብ ኣገልግሎት ስልጠና ምሃብ፤ ከምኡውን
- (3) ኣብ ውሽጢ እቲ ኣውራጃ መተካእታ ወላዲ ንምሻም ስርዓት ሪፈራል ምቕም።

ዝሰፈረ ፍቅድኩም እንተሰራዊቱን እቲ ኣውራጃ ቤት ትምህርቲ ንውሉድኩም ማለት ንኣውራጃ ቤት ትምህርቲ ፍሉይ ትምህርትን ምስኡ ዝተሓሓዘ ኣገልግሎትን ካብ ምሃብ ከቋርጽ እዩ፡-

(a) ውሉድኩም ነቶም ኣገልግሎታት ንውሉድኩም ክህበ ስለዘይከኣለ፡ ነቲ **ነጻ ግብጽ መንግስታዊ ትምህርቲ (FAPE)** ንውሉድኩም ክቐርብ ዝተበል ረጃሒ ዝጥሕስ ኣይኮነን፤ **ከምኡውን**

(b) ንውሉድካ ፍሉይ ትምህርትን ተዛመድቲ ኣገልግሎታትን ንምውሳኔ ናይ **an individualized education program(ውልቃዊ መደብ ትምህርቲ) (IEP)** ኣኼባ ምግባር ወይ IEP ምምዕባል ኣየድልን።

ውሉድኩም መጀመርታ ፍሉይ ትምህርትን ተዛመድቲ ኣገልግሎታትን ምስ ረኽበ ነቲ ናይ ጽሑፍ ፍቅድኩም እንተሰራዊቱዎም፡ እቲ ኣውራጃ ቤት ትምህርትኩም ኣቐዲሙ ብጽሑፍ ምልክታ ክህበኩ ኣለዎ፡ ውሉድኩም ከምቲ ኣብ ትሕቲ **ቅድመ ጽሑፋዊ ምልክታ** ተገሊጹ ዘሎ ኣቐዲሙ ብጽሑፍ ምስተሓበረኩም ኣገልግሎታት ከቋርጽ ኣለዎ።

ዳግማይ ገምጋም ንክግበር ፍቅድ ምሃብ

34 CFR 300.300(c) ከምኡውን (d)፤ ARSD 24:05:25:06.01

ቅድሚ እቲ ናይ ቤት ትምህርትኩም ኣውራጃ ንውሉድኩም ዳግማይ ምግምጋም ፍቅድኩም ክረክብ ኣለዎ፡ ኣውራጃ ቤት ትምህርትኩም ነዚ ከርኢ እንተዘይከኣሉ፡-

- 1. ንውሉድኩም ዳግማይ ገምጋም ንክግበር ፍቅድኩም ንምርካብ ርትዓዊ ስጉምታት ወሲዱ፤ **ከምኡውን**
- 2. መልሲ ኣይሃብካን።

ከምቲ ኣብ መጀመርታ ገምጋማት ዝግበር፡ ኣውራጃ ቤት ትምህርትኩም፡ ፍቅድ ምሃብ ኣብ ዝኣበኻሉ እዋን፡ ነቲ ዳግማይ ገምጋም እንተዘይሰዒቡ፡ ንውሉድ ምርካቡን ካልእ ግዴታታቱን ብመሰረት ክፍሊ ለ ናይቲ IDEA ኣይጥሕስን እዩ።

ኣውራጃ ቤት ትምህርትኩም ኣብ ቅድሚ ሕጂ ዝተገብረ ገምጋማት ፍቅድኩም ንምርካብ፡ ንመጀመርታ ግዜ ፍሉይ ትምህርትን ተዛመድቲ ኣገልግሎታትን ንምሃብ፡ ዳግማይ ንምግምጋምን ምስ ወለዲ ናይቶም ናይቲ ኣውራጃ መዕበይቲ ቆልዑ ኣብ ቅድሚ ሕጂ ዝተገብረ ገምጋማት ንምርካብን ዝገበሮ ርትዓዊ ጸዕርታት መዛግብቲ ክሕዝ ኣለዎ። እቲ ሰነድ ናይቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ኣብዘም ዝስዕቡ መዳያት ዝገበሮ ጸዕርታት መዝገብ ከጥቓልል ኣለዎ፡-

- 1. ዝርዝር መዛግብቲ ናይ ዝተገብረ ወይ ዝተፈተነ ጸውዒታት ቴሌፎንን ውጽኢት ናይቶም ጸውዒታትን፤
- 2. ናባኹም ዝተለኸ ደብዳቤታትን ዝተቐበሉ መልስታትን ቅዳሓት፤ **ከምኡውን**
- 3. ዝርዝር መዛግብቲ ናይቲ ናብ ገዛኹም ወይ ኣብ ስራሕ ቦታኹም ዝገበርኩዎ ምብጻሕን ውጽኢት ናይቲ ምብጻሕን።

ካልኦት ፍቅድ ምሃብ ዘድልዎም ነገራት

34 CFR 300.300(d)፤ ARSD 24:05:25:02.03

ሓደ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ቅድሚ ምኽኣሉ ፍቅድኩም **ኣየድልዎን** እዩ፡-

- 1. ከም ኣካል ናይቲ ውሉድኩም ዝገብሮ ገምጋም ወይ ዳግማይ ገምጋም ዝጸንሐ ዳታ ምግምጋም፤ **ወይ**
- 2. ንውሉድኩም ንኹሎም ቆልዑ ዝወሃብ ፈተና ወይ ካልእ ገምጋም ሃብ፡ ወለዲ ኩሎም ቆልዑ ግን ቅድሚ እዚ ፈተና ወይ ገምጋም ምሃብ ፍቅድ ክረኽቡ ኣለዎም።

እቲ ናይ ቤት ትምህርትኩም ኣውራጃ ብመሰረት IDEA ገምጋም ወይ ኣገልግሎት ምርካብ ምእባኹም ንዓኹም ወይ ንውሉድኩም ካልእ ኣገልግሎት ንምኽልካል ክጥቀሙ ኣይክእልን እዩ፡ እቲ ጥቕሚ ወይ ንጥፈት ከምቲ ብመሰረት ክፍሊ ለ ናይቲ IDEA ዝድለ ትጽቢት ዝግበረሉ እንተዘይኮይኑ።

ንውሉድኩም ብናይ ገዛእ ርእሰኹም ወዳኢ ኣብ ናይ ብሕቲ ቤት ትምህርቲ እንተ ተመዝጊብኩም ወይ ንውሉድኩም ኣብ ገዛኹ እንተ ምህርኩም ከምኡውን ነቲ ውሉድኩም ኣብ ፈለግ ዝገበሮ ገምጋም ወይ ዳግም ገምጋም እንተ ዘይሂብኩም ወይ ፍቓድኩም ኸትህብ ንዝሓተትኩም ሕቶ ምላሽ እንተ ዘይሂብኩም እቲ ናይ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ነቲ ናይ IDEA ምጉት መስርሕ (ንኣብነት ሽምግልና፣ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ) ተጠቒሙ ጉድለትኩም ኸወግድ ኣይክእልን እዩ። ኣብ ትሕቲ እዚ ኩነታት እዚ፣ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ንብቐዕነት ውሉድኩም ንፍትሓዊ ኣገልግሎት ኣብ ግምት ከእቲ ኣይግደድን (ንገለ ናይ ብሕቲ ቤት ትምህርቲ ስንኩላን ቆልዑ ኣብ ቦታ ወላዲ ዝወሃብ ኣገልግሎት ኣብ ሕገ SD ንገዛ ዝመሃሩ ተማሃሮ መሰረት ብምግባር ከም ፍትሓዊ ኣገልግሎት ኣይቋጸርን)።

ቅድመ ጽሑፋዊ ምልክታ

34 CFR 300.503፤ 34 CFR 300.505፤ 34 CFR 300.304፤ ARSD 24:05:30:04

ብውሉዱ ሓሙሽተ ናይ ካላንደር መዓልታት ቅድሚኒ ንመለለዩ፣ ገምጋም፣ ትምህርታዊ ምምዳብ፣ ወይ ንውሉድኩም FAPE ምሃብ ንምጅማር ወይ ንምቕያር ምምዕዳው ወይ ምእባዩ፣ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ **ቅድመ ጽሑፋዊ ምልክታ** ክህበኩም ኣለዎ። እቲ ለውጢ ቅድሚኒ እቲ ዝድለ ሓሙሽተ መዓልታት ኣብ ግብረ ክውዕል እንተደሊኹም ነቲ ናይ 5 መዓልታት ቅድመ ጽሑፋዊ ምልክታ ክትገድፉዎ ትኸእሉ ኢኹም።

እቲ ቅድመ ጽሑፋዊ ምልክታ ከምዚ ዝስዕብ ክኸውን ኣለዎ፡-

1. ኣውራጃ ቤት ትምህርትኹም እንታይ ዓይነት ስጉምቲ ክወስድ ከም ዝሓሰበ ወይ ክወስድ ድሌት ከም ዘይብሉ ግለጽ፤
2. ንምንታይ ኣውራጃ ቤት ትምህርትኹም ስጉምቲ ክወስድ ከም ዝሓሰበ ወይ ከም ዝኣበዩ ግለጹ፤
3. ነፍሲ ወከፍ ኣገባብ ገምጋም፣ ገምጋም፣ መዝገብ፣ ወይ ጸብጸብ ኣውራጃ ቤት ትምህርትኹም ነቲ ስጉምቲ ንውጥን ወይ ምውሳድ ኣብያ ኣብ ምውሳን ዝተጠቐመሉ ግለጹ፤
4. ኣብ ክፍሊ ለ ናይቲ IDEA ብመሰረት ድንጋገታት ኣገባባዊ ምክልኻል መከላኸሊታት ከምዘለኩም ዝገልጽ መግለጺ ኣካትቱ፤
5. እቲ ዝቐረበ ወይ ዝተኸልከለ ስጉምቲ ንኸግምገም ናይ መጀመርታ ሪፈራል እንተዘይኮይኑ ብዘዕባ ኣገባባዊ መከላኸሊታት ዝያዳ ሓበሬታ ኣበይ ክትረክቡ ከም እትኸእሉ ይነግረኩም፤
6. ንክፍሊ ለ ናይቲ IDEA ንምርዳእ ዝሕግዙኻ ምንጭታት ንምርካብ ሓበሬታ ርክብ ኣካትቱ፤
7. ካልኣት ናይ ውሉድኩም **IEP ጉጅለ** ኣብ ግምት ዘእተዎም ኣማራጺታትን እቶም ኣማራጺታት ስለምንታይ ከምዝተነጽጉን ግለጹ፤
8. እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ነቲ ውጥን ንምቕባል ወይ ነቲ ስጉምቲ ንምንጻግ ኣብ ዝወሰደ ውሳኔ ዝተጠቐመሉ ካልኣት ምክንያታት መግለጺ ምሃብ ወይ ድማ ነቲ ተግባር ምእባዩ፤ **ከምኡውን**
9. ቤት ትምህርትኹም ኣውራጃ ገምጋም ከካይድ እንተሓሲቡ፣ ዝኸነ ይኹን ኣውራጃ ቤት ትምህርትኹም ከካይዶ ዝሓሰበ ናይ ገምጋም ኣገባባት ግለጹ።

እቲ ቅድመ ጽሑፋዊ ምልክታ እዚ ዝስዕብ ክኸውን ኣለዎ፡-

1. ብቐሊሉ ንምርዳእ ብዝኸእል ቋንቋ ዝተጻሕፈ፤ **ከምኡውን**
2. ብቋንቋ መበቆልኩም ወይ ብኸልእ መተሓላለፊ መንገዲ ዝቐርብ፣ ክትገብሮ ዘይትኸእል እንተዘይኮይኑ።

ቋንቋ መበቆልኩም ወይ ካልእ መተሓላለፊ መራኽቢታት ቋንቋ ጽሑፍ እንተዘይኮይኑ፣ ኣውራጃ ቤት ትምህርትኹም ስጉምታት ክወስድ ኣለዎ፣ እዚ ድማ፡-

1. እቲ ምልክታ ብኣፍ ወይ ብኸልእ ሙንገዲ ብቋንቋ ዓሌትኩም ወይ ብኸልእ ኣገባብ ርክብ ዝተተርጎመልኩም እይ፤
2. ትሕዝቶ ናይቲ ምልክታ ተረዲእኩምዎ ኣለኹም፤ **ከምኡውን**
3. 1ን 2ን ከም ዝፍጸሙ ዝገልጽ ጽሑፋዊ ሰነድ ኣሎ።

ቅድመ ጽሑፋዊ ምልክታት፡ ናይ ኣገባባዊ መከላኸሊ ምልክታታት፡ ከምኡውን ምስ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርዓን ዝተኣሰረ ምልክታታት ብኤሌክትሮኒካዊ ፖስታ ርክብ (ኢመይል) ክትቅበልዎ ትኽእሉ ኢኹም፡ እንተሃልዩ፡፡ ኣውራጃ ቤት ትምህርትኹም ብኤሌክትሮኒካዊ ፖስታ ምልክታታት ክትቅበልዎ ከም እትደልዩ ከረጋግጽ እይ።

ዓርሱ ዝኸኣለ ትምህርታዊ ገምጋም

34 CFR 300.502፤ ARSD 24:05:30:03

ምስቲ ናይቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ገምጋም እንተዘይተሰማሚዕኩም፡ ናይ ውላድኩም **IEE** ብናይ ህዝቢ ወጻኢታት ክትረክቡዎ መሰል ኣለኩም።

IEE ማለት ብናይ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ዘይተቐፀረ ብቐዕ ፈታኒ ዝካየድ ገምጋም ማለት እይ።

ህዝባዊ ወጻኢታት ማለት እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ምሉእ ወጻኢታት ናይቲ ገምጋም ይኸፍል ወይ ድማ እቲ ገምጋም ብመሰረት ክፍለ ለ ናይ IDEA ብዘይ ዝኾነ ወጻኢታት ይወሃቡኩም ማለት እይ።

IEE እንተሓትትኩም፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ንምንታይ ንገምጋም ናይ እቲ ቤት ትምህርቲ ትቃወምሉ ምኽንያት ክሓተኩ ይኽእል። ንምንታይ ከም እትቃወሙ ክትገልጹ ኣድልዎኩን እይ።

IEE ክትሓትት ከለኹም፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ እቲ IEE ኣበይ ክረኽቦ ከም ዝኽእል ሓበሬታ ክህበኩም እይ፡ ከምኡውን ንIEEs ዝምልከት ተግባራዊ ዝኾነ ናይ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ረጃሒታት።

እቲ IEE ብናይ ህዝቢ ወጻኢታት እንተኸይኑ፡ ናይቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ናይ ገምጋም መዐቀቲታት፡ እንተላይ ናይቲ ገምጋም ቦታን ናይቲ ፈታኒ መዐቀቲታትን፡ ምስቲ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ነቲ ገምጋም ክጅምር ከሎ ዝጥቀሙሉ መዐቀቲታት ሓይ ክኸውን ኣለዎ። ብዘይከ እቶም ኣብ ላዕሊ ዝተገልጹ መዐቀቲታት፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ IEE ንምርካብ ተወሳኺ ቅድመ ኩነት ወይ ናይ ግዜ ገደብ ክገብር ኣይከእልን እይ።

እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ብናይ ህዝቢ ወጻኢታት IEE ክህብ ኣለዎ፡ ወይ ድማ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ናይቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ገምጋም ግቡእ ምኽኒ ወይ እቲ ዝሓተትኩዎ ወይ ዝረኽብኩዎ IEE ናይቲ ቤት ትምህርቲ ደረጃታት ከምዘደልእ ንምግላጽ ምስ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ከቕርብ ኣለዎ።

እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ንክስማዕ ንክሓትት ናይ ፍትሒ መስርሕ ጥርዓን እንተ ኣቕሪቡን እቲ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ሓላፊ ናይ መወዳእታ ውሳኔ ናይቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ገምጋም ግቡእ እይ ዝብል እንተኸይኑን፡ ገና IEE ክትረክቡ መሰል ኣለኩም፡ ግን ብህዝባዊ ወጻኢታት ኣይከነን።

ኣብ ነፍሲ ወከፍ ኣውራጃ ቤት ትምህርቲ ንውላድካ ኣብ ዝግምግመሉ እዋን ካብ ውላድኩም ብናይ ህዝቢ ወጻኢታት ሓይ IEE ጥራይ ክትረክቡ መሰል ኣለኩም።

ብህዝባዊ ወጻኢታት IEE እንተረኺብኩም ወይ ብውልቁ ዝምወል ገምጋም ምስ ኣውራጃ ቤት ትምህርቲ እንተተኸፈልኩም፡ ጉጅለ IEP ዝኾነ ይኹን IEE ወይ ካልእ ትካፈል ገምጋማት ምስቲ ናይ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ንIEEs ዝምልከት መዐቀቲታት ዝሰማማዕ **ኣብ ግምት ከእቱ** ኣለዎ፡ ብዘዕባ FAPE ምድላዎት ዝኾነ ውሳኔታት ኣብ ምሃብ ውላድኩም።

ውጽኢት IEE ብዝኾነ ወገን ኣብ እዋን ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ንውላድካ ከም መርትዖ ክቕርብ ይኽእል።

ሓደ ናይ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ ከም ኣካል ናይቲ ኣብ ናይ ክሲ ምስማዕ ዝቐርብ ጥርዓን ዝካየድ መስርሕ ፍርዲ IEE እንተሓተቱ፡ ወጻኢታት ናይቲ ገምጋም ብወጻኢ ህዝባዊ ክኸውን ኣለዎ።

መዛግብቲ ትምህርቲ

ምስጢራዊነት ሓበሬታን ተበግኢነት መዛግብቲ ትምህርትን

34 CFR 300.611-617፤ ARSD 24:05:29፤ 34 CFR 300.622-625፤ 34 CFR 300.32

እቲ Family Educational Rights and Privacy Act(ድንጋጌ ሕጊ ትምህርታዊ መሰላትን ብሕታዊነትን ስድራቤት (FERPA) ነቶም ዕድሜኦም 18 ዓመትን ልዕሊኡን ዝኾኑ ("ብቐዓት ተማሃሮ") ንመዛግብቲ ተማሃሮ ብዝምልከት ዝተወሰኑ መሰላት ይህብ፡ እዚ ድማ መዝገብ ቃላት ምርካብ (ንምርመራን ምግምጋምን) ሓዊሱን ምስጢራዊነት ናይ ከምዚኦም ዝኣመሰሉ መዛግብቲ ዝያዳ ይሕሉን። ብተወሳኺ ብዘዕባ ምብጻሕ መዛግብትን ምስጢራዊነትን ዝምልከት እዩ።

ብዘዕባ ምስጢራዊ ሓበሬታን ምብጻሕን ንወለዲ ምልክታ
 ብመሰረት FERPA፡ ሓንቲ ቤት ትምህርቲ ብመሰረት FERPA መሰላቶም ዝተጠቐሙ ተማሃሮ ዓመታዊ ንወለዲ ከተፍልጥ ኣለዎ። እቲ ዓመታዊ ምልክታ፡ ሓደ ወለዲ መዛግብቲ ትምህርቲ ናይ ሓደ ቆልዓ ናይ ምፍታሽን ምግምጋምን መሰል፡ ኣብ መዛግብቲ ክመሓየሽ ናይ ምሕታት መሰል፡ ካብቲ መዝገብ **ውልታዊ መለለዪ ሓበሬታ (PII)** ናይ ምግላጽ መሰል (ብዘይካ ኣብ ዝተወሰኑ ኩነታት)፡ ከምኡውን መሰል ናይ ምቕራብ ይገልጽ ናብ ቤት ጽሕፈት ምክባር ፖሊሲ ስድራቤት ኣመሪካ ዝቐረበ ጥርዓን ዘጠቓልል እዩ። ሓደ ቤት ትምህርቲ ምስ FERPA ተሰማሚዑ ይሰርሕ ድዩ ኣይሰርሕን ዝገልጽ ክፍሊ። እቲ ቤት ትምህርቲ ንወለዲ ብዘዕባ ትርጉም "ሓላፊ ቤት ትምህርቲ"ን "ሕጋዊ ትምህርታዊ ረብሓ"ን ክሕብር ኣለዎ።

FERPA ሓደ ቤት ትምህርቲ ንወለዲ ብውልቁ ብዘዕባ መሰላት ብመሰረት FERPA ክፍልጥ ኣይጠልብን እዩ። ኣብ ክንድኡስ፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ንወለዲ መሰላቶም ዝሕብር ዓመታዊ ምልክታ ከውጽእ ይኸእል እዩ።

ኣብ ትሕቲ ክልቲኦም FERPAን IDEAን፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ፡- ብመሰረት IDEA ክፍሊ ለ፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ምስ ውላድካ ዝተኣሰሩ ብናይ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ዝእከቡ፡ ዝዕቡዎ ወይ ዝዕቡዎ ትምህርታዊ መዛግብቲ ክምርምርን ክምርምሮን ክትፈቐድሉ ኣለካ።

መዛግብቲ ትምህርቲ
 34 CFR 300.611(ለ)፡ 34 CFR Part 99.፤
 ቦዓል ስልጣን፡- 20 U.S.C. 1232g(a)(4)

FERPA
 እቲ Family Educational Rights and Privacy Act(ድንጋጌ ሕጊ ትምህርታዊ መሰላትን ብሕታዊነትን ስድራቤት (FERPA) ወለዲ መዛግብቲ ትምህርቲ ደቆም ናይ ምርካብ መሰል፡ መዝገብ ቃላት ክመሓየሹ ናይ ምሕታት መሰል፡ ከምኡውን ካብቲ ትምህርታዊ መጠን ውልቃዊ መለለዪ ሓበሬታ ናይ ምቁጽጻር መሰል ዝህብ ፌደራላዊ ሕጊ እዩ። ኣብ ትሕቲ FERPA ዝርከቡ መሰላት ካብ ወለዲ ናብቲ ተማሃራይ ("ብቐዕ ተማሃራይ") ዝሰገገሩ፡ እቲ ተማሃራይ 18 ዓመት ምስ መልክ ወይ ኣብ ዝኾነ ክልል ዕድሜ ናብ ድሕሪ ክልኣይ ደረጃ ትካል ምስ ዝኣቱ።

- (a) እቲ ቃል እቶም መዛግብቲ ማለት እዩ፡-
  1. ምስቲ ተማሃራይ ብቐጥታ ዝተኣሰሰር፤ ከምኡውን
  2. ብናይ ትምህርቲ ትካል ወይ ትካል ወይ ኣብ ውሽጢ እቲ ትካል ወይ ትካል ዝንቀሳቐስ ወገን ዝሕዘ።
- (b) እቲ ቃል እዚ ዘጠቓልል ኣይኮነን፡-
  1. መዛግብቲ፡ ክትትል፡ ከምኡውን ምምሕዳራዊ ሰራሕተኛታትን ሰራሕተኛታት ትምህርትን ብዘይካ ግዝያዊ መተካእታ ናይቶም ኣብ ትሕቲ ዋንነት ሓላዊ መዝገብ ዝተቐመጡን ንኸልእ ሰብ ዘይርከቡን ዘይግለጹን።
  2. መዛግብቲ ናይ ሓደ ኣኸበርቲ ሕጊ ኣሃዱ ናይ ሓደ ትካል ትምህርቲ ወይ ትካል፡ ብመሰረት ድንጋጋታት § 99.8።
  3. ኣብ ሓደ ናይ ትምህርቲ ትካል ወይ ትካል ዝተቐጠረ ውልቀ ሰብ ዝተኣሰሩ መዛግብቲ፡-
    - (a) ኣብ ንቡር መስርሕ ንግዲ ዝሰራሕን ዝሕሉን፤
    - (b) ምስቲ ውልቀ ሰብ ብዓቕሚ እቲ ውልቀ ሰብ ከም ሰራሕተኛ ጥራይ ዝተኣሰሰር፤

1. መዛግብቲ ውላድካ ብዘይ ዘይግቡእ ምድንጓይን ቅድሚ ዝኾነ ናይ IEP ኣኼባ፡ ናይ ውሳኔ ክፍለ ግዜ፡ ወይ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ (ብዘሰጠ ምልላይ፡ ገምጋም፡ ትምህርታዊ ምምዳብ፡ ስነ-ስርዓት፡ ወይ ምቕራብ FAPE) መዛግብቲ ውላድካ ንምፍታሽን ንምግምጋምን ዝተተኮሮ ሕቶ ምኽባር፤ **ከምኡውን**
2. እቲ ሕቶ ድሕሪ ምቕራብ ንክኸበር ልዕሊ 45 መዓልታት ካላንደር ክወስድ የብሉን።

ናይ ትምህርቲ መዛግብቲ ናይ ምምርመርን ናይ ምምርመርን መሰልክ ነዚ ዝስዕብ የጠቓልል፡-

1. እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ንመብርሂን ትርጉምን ውዕላቱ ንዝቐርብ ምኽንያታዊ ሕቶታት መልሲ ናይ ምሃብ መሰል።
2. ከምዚ ዓይነት ቅዳላት ዘይምሃብካ ነቲ መዛግብቲ ናይ ምፍታሽን ምግምጋምን መሰልክ ንክይትጥቀሙሉ ዝግግተካ እንተኾይኑ፡ እቲ ናይ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ቅዳላት ናይቲ ሓበሬታ ዝተዘ መዛግብቲ ክህብ ናይ ምሕታት መሰል፤ **ከምኡውን**
3. ወኪልካ ነቲ መዛግብቲ ክምርምር ናይ ምግባር መሰል።

እቲ ናይ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ንስኽ ስልጣን ከምዘይብልካ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ እንተዘይተሓቢሩካ ምስ ውላድካ ዝተኣሳሰሩ መዛግብቲ ናይ ምግምጋም ስልጣን ከምዘለካ ክግምት ይኸእል።

እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ብIDEA ክፍለ ለ (ብዘይካ ብኣኽ ወይ ብኣውራጃ ቤት ትምህርቲ ፍቓድ ዝተዋህበም ሰራሕተኛታት) ዝተኣከበ፡ ዝተዓቀበ ወይ ዝተጠቐሙሉ መዛግብቲ ትምህርቲ ዝረኽብዎ ወገናት መዝገብ ክሕዝ ኣለዎ፡ ስም ናይቲ ወገን፡ ዕለት ምእታውን ዕለማን ሓዊሱ ንዕኡ ድማ እቲ ወገን ነቲ መዝገብ ቃላት ክጥቀሙሉ ስልጣን ኣለዎ። ንስኽ ወይ ብቑዕ ተማሃራይካ ነቲ ናይ ምቕባል መዝገብ ክትምርምር ክትሓትት ትኸእል ኢኽ።

ዝኾነ መዛግብቲ ትምህርቲ ካብ ሓደ ንላዕሊ ቆልዓ ዝምልከት ሓበሬታ ዘጠቓልል እንተኾይኑ፡ ነፍሲ ወከፍ ወላዲ ነቲ ቆልዓ ዝምልከት ሓበሬታ ጥራይ ክምርምርን ክምርምርን ወይ ድማ ነቲ ቆልዓ ዝምልከት ሓበሬታ ናይ ምርካብ መሰል ኣለዎ።

እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ዝርዝር ናይ ዓይነታት መዛግብቲ ትምህርትን እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ኣብ እዋን ሕቶኽ ዝእክቦ፡ ዝሕልዎ ወይ ዝጥቀሙሉ መዛግብትን ክህበካ ኣለዎ።

እቲ ክፍሊት ነቶም መዛግብቲ ካብ ምግምጋም እንተዘይዓገቱካ፡ እቲ ናይ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ብመሰረት ክፍለ ለ IDEA ንዝተገብረልካ ቅዳላት መዛግብቲ ክፍሊት ክሓትት ይኸእል። እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ብመሰረት ክፍለ IDEA ሓበሬታ ንምድላይ ወይ ንምውሳድ ክፍሊት ክሓትት ኣይከእልን እዩ።

ቅድሚ ውልቃዊ መለለዪ ሓበሬታ ምስ ካልኣት ምክፋሉ ፍቓድካ ክትረክብ ኣለካ፡ ብFERPA ወይ IDEA ካልእ ፍቓድ እንተዘይተዋሂብካ።

- (c) ንክልእ ዕለማ ንምጥቃም ኣይርከቡን እዮም። ኣብዚ ንኡስ ዓንቀጽ ብኸልእ መንገዲ ዝተቐመጠ እንተዘይኮይኑ፡ እቲ ውልቀሰብ ተማሃራይ ስለዝኾነ ምስቲ ዝቐጽር ዘሎ ውልቀሰብ ብዝተኣሳሰር እቲ ትካል ወይ ትካል ዝረኽቦ ውልቀሰባት ዝተኣሳሰሩ ፀብፀባት፤
4. ኣብ ሓደ ዕድሚኡ 18 ዓመትን ልዕሊኡን ዝኾነ ወይ ኣብ ድሕሪ ካልኣይ ደረጃ ትካል ዝመሃር ተማሃራይ ዝምልከት መዛግብቲ፡ ንኣብነት፡-
    - a) በዓል ሞያ ሕክምና፡ ሓኪም ስነ-ኣእምሮ፡ ክኢሊ ስነ-ኣእምሮ፡ ወይ ካልእ ፍቓድ ዘለዎ ሞያዊ ወይ ንኡስ ሞያዊ ብሞያዊ ዓቕሚ ዝሰርሕ ወይ ብሞያዊ ዓቕሚ ዝሕግዝ፤
    - b) ምስ ኣተሓሕዞ ናይቲ ተማሃራይ ተተሓሕዞ ጥራሕ ዝዕቀብ፤ ዝጥቀሙሉ ወይ ዝተሰርሐ፤ ከምኡውን
    - c) ነቶም ሕክምና ዝህቡ ውልቀሰባት ጥራይ እዩ ዝግለጽ። ንዕለማታት እዚ ትርጉም፡ "ሕክምና" ኣብቲ ትካል ወይ ትካል ኣካል ናይ ሓደ መደብ ትምህርቲ ዝኾኑ ናይ ምእራም ትምህርታዊ ንጥፈታት ወይ ንጥፈታት ዘጠቓልል ኣይኮነን፡ ከምኡውን
  5. ሓደ ውልቀ ሰብ ድሕሪ ደጊም ተማሃራይ ምስ ዘይኮውን ብናይ ትምህርቲ ትካል ወይ ትካል ዝፍጠር ወይ ዝተቐበሎን ምስቲ ውልቀሰብ ከም ተማሃራይ ምክፋሉ ብቐጥታ ዘይተኣሳሰርን መዛግብቲ፤ ከምኡውን
  6. ቅድሚ ብመምህር ኣብ ተመጣጣኒ ነጥቢ ዘለዎም ወረቓቕቲ ምልክት ምግባሮም።
  7. ሓደ ውልቀ ሰብ ድሕሪ ደጊም ተማሃራይ ምስ ዘይኮውን ብናይ ትምህርቲ ትካል ወይ ትካል ዝፍጠር ወይ ዝተቐበሎን ምስቲ ውልቀሰብ ከም ተማሃራይ ምክፋሉ ብቐጥታ ዘይተኣሳሰርን መዛግብቲ፤ ከምኡውን
  8. ቅድሚ ብመምህር ኣብ ተመጣጣኒ ነጥቢ ዘለዎም ወረቓቕቲ ምልክት ምግባሮም።

ብመሰረት IDEA: ብዘይካ እዚ፡ ንሓለፍቲ ናይተን ኣብ ትሕቲ ክፍሊ ለ IDEA ዘሎ ሓበሬታ ዝእክባ ወይ ዝጥቀሙ ተሳተፍቲ ትካላት ውልቃዊ መለለዪ ሓበሬታ ቅድሚ ምፍናው ፍቓድካ ኣየድልን።

1. ፍቓድኩም፡ ወይ ፍቓድ ናይቲ ብቑዕ ተማሃራይኩም፡ ቅድሚ ውልቃዊ መለለዪ ሓበሬታ ናብ ሓለፍቲ ናይተን ን **ኣገልግሎታት ዝውውር** ዝህባ ወይ ዝኸፍላ ተሳተፍቲ ትካላት ምዝርጋሕ ክረክብ ኣለዎ፤ ከምኡውን
2. ውላድኩም ኣብ ናይ ብሕቲ ቤት ትምህርቲ እንተተማሂሩ፡ ወይ ክመሃር እንተኾይኑ፡ ቅድሚ ብዛዕባ ውላድኩም ዝኾነ ውልቃዊ መለለዪ ሓበሬታ ምፍናው፡ ፍቓድኩም ኣብ መንጎ እቲ ናይ ብሕቲ ቤት ትምህርቲ ዝርከበሉ ናይ ውላድካ መንግስታዊ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ዝርከቡ ሓለፍትን ኣብቲ ውላድኩም ዝመደበሩ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ዝርከቡ ሓለፍቲን ክረክብ ኣለዎ።

ብመሰረት FERPA: ቅድሚ ውልቃዊ መለለዪ ሓበሬታ ምዝርጋሕ ፍቓድኩም ኣየድልን እዩ፡-

1. ንክልኦት ኣብ ኣውራጃ ቤት ትምህርትኹም ዝርከቡ ሓለፍቲ ቤት ትምህርቲ፡ እንተላይ መምህራን፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ሕጋዊ ትምህርታዊ ድሌታት ከም ዘለዎም ወሲኑ ኣሎ። እዚ ድማ እቲ ቤት ትምህርቲ ንትካላዊ ኣገልግሎት ወይ ንጥፈታት ዝልእኹም ኮንትራክተራት፡ ኣማኸርቲ፡ ወለንተኛታት ወይ ካልኦት ወገናት ዘጠቓልል ኮይኑ፡ ዝምልከቶም ረጃቢታት እንተተማሊኡም እዩ።
2. ናብ ካልእ ውላድኩም ዘመልክተሉ ወይ ክምዝገብ ዝሓሰበሉ ቤት ትምህርቲ፡ ስርዓተ ቤት ትምህርቲ ወይ ትካል፡ ወይ ድማ ንሓለፍቲ ናይቲ ውላድኩም ድሮ ተመዝጊቡሉ ዘሎ ድሕሪ ካልኣይ ደረጃ ትካል፡ ወይ ምስ ምዝገባ ወይ ምስግጋር ውላድኩም ዝተኣሳሰር ሓበሬታ፡ ተግባራዊ ዝኾኑ ረጃቢታት እንተተማሊኡም (ብፍላይ፡ እቲ ዓመታዊ ምልክታ ንወለዲ እቲ ቤት ትምህርቲ ብመሰረት እዚ ፍሉይነት መዛግብቲ ከም ዝዝርግሑ እንተሓቢሩ፡ ወይ እቲ ቤት ትምህርቲ ንዓኹም ወይ ነቲ ብቑዕ ተማሃራይኩም ኣብቲ ናይ መወዳእታ ዝፍለጥ ኣድራሻኹም ከፍልጥ ርትዓዊ ፈተነ እንተገይሩ፡ ወይ እቲ ምግላጽ እንተኾይኑ ብኣኹም ወይ ብቑዕ ተማሃራይኩም ዝተበገሰ)።
3. ንፍቓድ ዘለዎም ወከልቲ ኣመሪካ። ዋና ተቐጻጻሪ፡ ኣመሪካ። ዋና ዓቃቢ ሕጊ፡ ኣመሪካ። ጸሓፊ ትምህርቲ፡ ወይ ሓለፍቲ ትምህርቲ ግዝኣትን ከባብን፡ ከም ክፍሊ ትምህርቲ ሳውዝ ዳኮታ። ብመሰረት እዚ ድንጋገ እዚ ብመሰረት ተግባራዊ ረጃቢታት ንኣዲት ወይ ገምጋም ብፌደራል ወይ ብግዝኣት ዝድገፍ መደባት ትምህርቲ፡ ወይ ንዕለማ ምትግባር፡ ወይ ንምክባር፡ ምስ ከምዚኣም ዝበሉ መደባት ዝተኣሳሰሩ ናይ ፌደራል ሕጋዊ ጠለባት ክግበር ይከኣል። ተግባራዊ ዝኾኑ ረጃቢታት እንተተማሊኡም፡ እዞም ኣካላት እዚኣም ንዝኾነ ናይ ኣዲት፡ ምግምጋም ወይ ናይ ምትግባር ወይ ምክባር ንጥፈታት ንምክያድ ከም ፍቓድ ዘለዎም ወኪሎም ንዝተመደቡ ሳልሳይ ወገን እውን ውልቃዊ መለለዪ ሓበሬታ ክገልጹ ይኸእሉ እዮም።
4. እቲ ሓበሬታ ብዛዕባ እቲ ውላድካ ዝሓተቶ ወይ ዝረኸበ ገንዘባዊ ሓገዝ ኣድላይ ኮይኑ እንተተረኺቡ፡ መጠን ናይቲ ሓገዝ ምውሳኔ፡ ንሓገዝ ብቑዕ ምኺኑ ምውሳኔ፡ ኩነታት ናይቲ ሓገዝ ምውሳኔ፡ ወይ ድማ ነቲ መመልከቲን መምርሕታትን ናይቲ ሓገዝ ምትግባር።
5. ብፍሉይ ሓበሬታ ንምግላጽ ስልጣን ዘለዎም ናይ ግዝኣትን ከባብያዊ ምምሕዳራት ወይ ሰበስልጣን፡ መዝገቡ ዝተዘርግሐ ተማሃራይ ብመሰረት ሕጊ እታ ግዝኣት ተግባራዊ ዝኾኑ ረጃቢታትን ቅድሚ ፍርዲ ንስርዓት ፍትሒ ትሕቲ ዕድመ ብዝምልከት ብቑዓቱ ናይቲ ስርዓትን ይግዛእ እዩ።

6. ንቤት ትምህርቲ፡ ወይ ንቤት ትምህርቲ ወኪሎም መጽናዕቲ ዘካይዱ ትካላት፡ (U) ትንበያዊ ፈተናታት ንምምዕባል፡ ንምርግጋጽ ወይ ንምምሕዳር፤ (A) መደባት ሓገዝ ተመሃሮ የመሓድር፤ ወይ (ሐ) ተግባራዊ ዝኾኑ ረጅሒታት እንተተማሊኡም ንሓይ ፖሊሲ ምቕያር።
7. ውድባት ነቲ ዝእመኑሉ ዕዮታት ንክፍጽማ ክብሪ ምሃብ።
8. ንዓኻ ውላድካ ብቑዕ ተመሃራይ እንተኾይኑ፡ ብቑዕ ተመሃራይካ ንዕለማታት ግብሪ IRS ጽግዕተኛ ክሰብ ዝኾነ።
9. ፍርዳዊ ትእዛዝ ወይ ጻውዒት ብሕጋዊ መንገዲ ዝወጸ እማመ ኣብ ዝፍጸመሉ እዋን፡ ዝምልከቶም ረጅሒታት እንተተማሊኡም።
10. ምስ ህጹጽ ኩነታት ጥዕና ወይ ድሕነት ብዝተኣሳሰር ንዝምልከቶም ኣካላት ግብጽ መምርሒ ምሃብ።
11. እዚ "ሓበሬታ ማህደር" ተባሂሉ ይምደብ፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ተግባራዊ ዝኾኑ ረጅሒታት ክሰብ ዘማልእ።
12. ናይ ሓይ ተመሃራይ ውጥን ጉዳይ ንምግምጋም ስልጣን ዘለዎ ናይ ትካል ሰራሕተኛ ወይ ወኪል ናይ ሓይ ናይ ግዝኣት ወይ ከባብያዊ ናይ ድሕነት ህጻናት ትካል ወይ ናይ ቀቢላ ትካል፡ ብመሰረት ሕጊ ግዝኣት ወይ ቀቢላ፡ ኣብ ምምዳብ መዕበዪ ህጻናት ንዝግበር ክንክንን ምክልኻልን ናይቲ ተመሃራይ ብሕጋዊ መንገዲ ሓላፍነት ኣለዎ።
13. ብመሰረት ሕጊ ሃገራዊ ምሳሕ ቤት ትምህርቲ ሪፖርቲንግ ራስል ወይ ሕጊ ኣመጋግባ ህጻናት 1966፤ ምክትታል ፕሮግራም፡ ምግምጋምን ምዕቃን ኣፈፃፀማን ንሚኒስትሪ ሕርሻ ወይ ፍቓድ ዘለዎም ወከልቲ ኣገልግሎት መግብን ኣመጋግባን፡ ኣብ ትሕቲ ዝተወሰኑ ኩነታት ፍቓድ ዘለዎም መደባት።

ካብ ካልእ ትካል ትምህርቲ ወይ ትካል ውልቃዊ መለለዪ ሓበሬታ ዝቕበል ትካል ትምህርቲ ብዘይ ናይ ወላዲ ፍቓድ ንምግላጽ ዘድሊ ኩነታት IDEA ወይ FERPA እንተ ተፈጻሙ ከምኡውን እቲ ትካል ትምህርቲ ነቲ በዚ ብቕዓታት እዚ እተገልጸ ወገን እንተ ኣፍሊጥዎ ብዘይ ብጽሑፍ ፍቓድ ከባኹም ወይ ብቑዕ ተመሃራይኹም ነቲ ሓበሬታ ኣብ ክንዲ እቲ ትምህርታዊ ትካል ተወሳኺ ሓበሬታ ክህበኩም ይኸእል እዩ።

ውልቃዊ መለለዪ ሓበሬታ (PII)

እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ብደረጃታት ምእካብ፡ ምክዛን፡ ምግላጽን ምጥፋእን ምስጢራዊነት *PII* ክሕሉ ኣለዎ።

1. ኣብ ውሽጢ እቲ ቤት ትምህርቲ ዝርከብ በዓል ስልጣን ዝኾነ ውልቃዊ መለለዪ ሓበሬታ ምስጢራዊ ምዃኑ ናይ ምርግጋጽ ሓላፍነት ኣለዎ።
2. ኩሎም ውልቃዊ መለለዪ ሓበሬታ ዝእክቡ ወይ ዝጥቀሙ ሰባት ብመሰረት ክፍሊ ለ IDEAን FERPAን ብዘዕበ ምስጢራዊነት ውልቃዊ መለለዪ ሓበሬታ ዝምልከት ፖሊሲታትን ኣገባባትን ናይቲ ግዝኣት ስልጠና ወይ መምርሒ ክረኽቡ ኣለዎም።
3. እቲ ኣውራጃ ንህዝባዊ መርመራ፡ እዋናዊ ዝርዝር ኣስማትን ስራሕን ናይቶም ኣብ ውሽጢ እቲ ኣውራጃ ዝርከቡ ሰራሕተኛታት ውልቃዊ መለለዪ ሓበሬታ ክረኽቡ ዝኸእሉ ክሕሉ ኣለዎ።

4. ውልቃዊ መለለዩ ሓበሬታ ክእከብ፡ ክኸዘን፡ ወይ ንፍሉይ ትምህርትን ተዛመድቲ ኣገልግሎታትን ንውላድካ ትምህርታዊ ኣገልግሎት ንምሃብ ድሕሪ ደጊም ዘድልዩ ክውዕል ከሎ፡ እቲ ኣውራጃ ክሕበር ኣለዎ።
5. ድሕሪ ሕጂ ዘድሊ ሓበሬታ ብሕቶኹም ክድምሰስ ኣለዎ፤ ይኹን እምበር፡ ቀዋሚ መዝገብ ስም ውላድካ፡ ኣድራሻ፡ ቁጽሪ ተሌፎን፡ ነጥብታት፡ መዝገብ ምምጻእ፡ ደረጃ ክፍልን ንዘይተወሰነ እዋን ክዕቀብ ይኸእል።

ብመሰረት ድንጋጌ ሕጊ መሰላት ትምህርቲ ስድራቤትን ብሕታዊነትን 1974 (34 CFR 99.5(U))፡ መዛግብቲ ትምህርቲ ብዝምልከት መሰላትኹም ኣብ 18 ዓመት ዕድሜኡ ናብቲ ተማሃራይ ይሰጋገር። ዕድሜኡ 18 ዓመትን ልዕሊኡን ዝኾነ ተማሃራይ ብመሰረት FERPA "ብቕዕ ተማሃራይ" ይበሃል።

ዕድመ ዝበዝሐ (ተማሃራይ ዕድሜኡ 18 ዓመት ዝመልእ)

ብመሰረት IDEA ክፍሊ ለ ዘለኩም መሰላት ናብቲ ትሕቲ ዕድመ ተማሃራይ ምስ ዝሰጋገር፡ ንመዛግብቲ ትምህርቲ ዝምልከት መሰላት እውን ናብቲ ተማሃራይ ክሰጋገር ኣለዎ። ይኹን እምበር፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ንዓኹን ነቲ ተማሃራይን ብመሰረት ክፍሊ ለ IDEA ዝድለ ዝኾነ ይኹን ምልክታ ክህበኩም ኣለዎ። (ተወሳኺ ሓበሬታ ኣብ 78 38 ኣብ ትሕቲ “ምስግጋር መሰላት ወለዲ ኣብ ዕድመ ንእስነት” ዝብል ኣርእስቲ ርኣ)።

ብሕቶ ወለዲ መዛግብቲ ምምሕያሽ

34 CFR 300.618-621፤ ARSD 24:05:29:04

ብዛዕባ ውላድኩም ኣብ መዛግብቲ ቤት ትምህርቲ ዘሎ ሓበሬታ ቅኑዕ ኣይኮነን፡ መደናገሪ፡ ወይ ንብሕትውና ወይ ካልእ መሰላት ውላድኩም ዝጥሕስ እዩ ኢልኹም እንተኣሚንኹም፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ነቲ ሓበሬታ ከዕሪ ወይ ከውጽኦ (ማለት ነቲ መዝገብ ከዕርዮ) ክትሓትቱ ትኸእሉ ኢኹም።

እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ድሕሪ ሕቶኹም ኣብ ውሽጢ ርትዓዊ ግዜ ነቲ ሓበሬታ ክእርሞ ወይ ከውጽኦ ክውስን ኣለዎ። እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ነቲ ሓበሬታ ምእራም ወይ ምእላይ እንተኣቢዩ፡ ብዛዕባ ምእባዩ ከፍልጠኩም ኣለዎ። ከምኡውን ብዛዕባ መሰልኩም ናይ ስድራቤታዊ ትምህርታዊ መሰላትን ብሕታዊነትን ሕጊ ድንጋጌ (**FERPA**) ክሲ ምስማዕ ፍርዲ ክመኸረኩም ኣለዎ።

እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ነቲ ቅኑዕ ኣይኮነን፡ መደናገሪ ወይ ብኸልእ መንገዲ ንብሕታዊነት ውላድኩም ወይ ካልእ መሰላት ዝጥሕስ እዩ ኢልካ እትኣምነሉ መዛግብቲ ትምህርቲ ውላድካ ንምቅዋም ናይ FERPA ክሲ ምስማዕ ክህበኩም ኣለዎ።

ኣብ መዛግብቲ ትምህርቲ ንዘሎ ሓበሬታ ንምፍታሕ ክሲ ምስማዕ ብመሰረት እቲ ኣብ ትሕቲ FERPA ንኸምዚኣም ዝኣመሰሉ ስክስታት ምስማዕ ዝምልከት ኣገባባት ክካየድ ኣለዎ።

ድንጋጌ ሕጊ ትምህርታዊ መሰላትን ብሕታዊነትን ስድራቤት (FERPA)

ኣብ መዛግብቲ ትምህርቲ ንዘሎ ሓበሬታ ንምፍታሕ ሓደ ምስማዕ ብመሰረት እቲ ኣብ ትሕቲ FERPA ንኸምዚኣም ዝኣመሰሉ ስክስታት ምስ ማድ ዝምልከት ኣገባባት ክካየድ ኣለዎ።

1. እቲ ናይ ክሲ ምስማዕ መስርሕ ፍርዲ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ንሕቶኹም ናይ ክሲ ምስማዕ ምስ ተቐበለ ኣብ ውሽጢ 30 መዓልታት ክካየድ ኣለዎ፤ ንስኽ ወይ ብቕዕ ተማሃራይካ ድማ ቅድሚ ሓሙሽተ መዓልቲ ናይቲ ናይ ክሲ ምስማዕ ፍርዲ ዕለት፡ ቦታን ሰዓትን ምልክታ ክወሃበኩም ኣለዎ፤

2. እቲ ናይ ክሲ ምስማዕ ብዝኾነ ውልቀሰብ ክካየድ ይኸእል እዩ፤ እንተላይ ሓይ በዓል ስልጣን ናይቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ፡ ኣብ ውጽኢት ናይቲ ናይ ክሲ ምስማዕ ቀጥታዊ ተገዳስነት ዘይብሉ፤
3. ንስኽትኩም ወይ ብቑዕ ተማሃራይኩም ምስቶም ዝለዓሉ ሕቶታት ዝዛመድ መርትዖታት ንምቕራብ ምሉእን ፍትሓውን ዕድል ክወሃበካን ብናይ ገዳጅ ርእሰኻ ወጻኢታት ብናይ ባዕልኹም ወጻኢታት ብናይ ጠበቓ ሓዊስኩም ብዝመረጽኩም ሰባት ክትሕገዙ ወይ ክትውከሉ ትኸእሉ ኢኹም፤
4. እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ውሳኔ ብጽሑፍ ድሕሪ ምዝዛም ናይ ክሲ ምስማዕ ኣብ ውሽጢ 30 መዓልታት ክወስድ ኣለዎ፤ **ከምኡውን**
5. ውሳኔ ናይቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ኣብቲ ኣብ ክሲ ምስማዕ ዝቐረበ መርትዖ ጥራይ ዝተመርኮሰ ክኸውን ኣለዎን ጽማቕ ናይቲ መርትዖን ምኽንያታት ውሳኔን ከጠቓልል ኣለዎ።

ከም ውጽኢት ናይቲ ክሲ ምስማዕ፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ እቲ ሓበሬታ ቅኑዕ ምዃኑን ንብሕትውና ውላድኩም ዘይጥሕስን ምዃኑ እንተ ወሲኑ፡ ንሳትኹም ግን እንተዘይተሰማሚዕሉም፡ ኣብቲ መዝገብ መግለጺ ክትህቡ መሰል ኣለኹም። እንተኸኸነ ግን፡ ከም ውጽኢት ናይቲ ክሲ ምስማዕ፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ኣብ ፋይል ውላድኩም ዘሎ ሓበሬታ ቅኑዕ ከምዘይኮነ እንተ ወሲኑ፡ ነቲ ሓበሬታ ከውጽእን ብጽሑፍ ከፍልጠኩን ኣለዎ።

ዝኾነ ኣብ መዝገብ ውላድኩም ዝግበር ውሳኔታት ከም ኣካል መዝገብ ተማሃራይኩም ብኣውራጃ ቤት ትምህርቲ ክዕቀብ ኣለዎ። ናይ ውላድኩም ዘካትዕ መዘግብቲ ብዝኾነ ወገን ብናይ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ እንተተገለጹ፡ እቲ ውሳኔ ነቲ ወገን እውን ክግለጽ ኣለዎ።

ናብ ኣኸበርቲ ሕግን ፍርዳዊ ኣካላትን ምውክስን ስጉምትን ከምኡውን ምትሕልላፍ መዘግብቲ

34 CFR 300.535(a) & (b)፤ ARSD 24:05:26:15

እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ብሓይ ስንክልና ዘለዎ ቆልዓ ዝፈጸመ ገበን ንዝምልከቶም ኣካላት ክሕብር ይኸእል። ኣብ IDEA ንኣኸበርቲ ሕግን ፍርዳዊ ኣካላትን ክፍለ ግዝኣታት ኣንጻር ብስንኩላን ቆልዓት ዝፍጸሙ ገበናት ሕግታት ፊደራልን ክልላትን ኣብ ምትግባር ሓላፍነቶም ንኸይፍጽሙ ዝኸልከል ነገር የለን።

ብስንክልና ዘለዎ ቆልዓ ዝተፈጸመ ገበን ዝሕብር ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ቅዳላት ናይቲ ቆልዓ ፍሉይ ትምህርትን መዘግብቲ ዲሲፕሊንን ነቶም ነቲ ገበን ዝገለጹ ዝምልከቶም ኣካላት ከቕርብ ኣለዎ፡ ግን ከኣ ብFERPA ብዝፈቐደ ደረጃ ጥራይ።

ምቕጣጥ ቆልዑ ኣብ ናይ ብሕቲ ቤት ትምህርቲ ብወለዶም

FAPE ስክፍታ እንተዘይኮይኑ ብወለዶም ኣብ ናይ ብሕቲ ኣብያተ ትምህርቲ ዝተመዘገቡ ቆልዑ

34 CFR 300.504(a) & (b)፤ ARSD 24:05:30:06.01

ውላድኩም ኣብ ናይ ብሕቲ ቤት ትምህርቲ ወይ ትካል እንተ ኣቐሚጥካዮን ብዛዕባ ኣወሃህባ FAPE ዝኾነ ክርክር እንተዘይሃልዩን፡ ውሳኔ ምምዳብካ ብወለንታኹም እዩ። እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ኣብ ውሽጢ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ንውላድካ FAPE እንተሂቡ፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ንውላድካ ፍሉይ ትምህርቲ ወይ ናይ ብሕቲ ትምህርቲ ክኸፍል ኣየድልዮን እዩ። ይኹን እምበር፡ መንግስታዊ ኣብያተ ትምህርቲ ኣብ ውሽጢ ጂኦግራፊያዊ ከባቢኣን ኣብ ዝርከባ ናይ ብሕቲ ኣብያተ ትምህርቲ ስንኩላን ናይ ብሕቲ ኣብያተ ትምህርቲ ቆልዑ ብወለንታ ንምእታው ዝተወሰነ ሓላፍነት ኣለዎን።

ናይ ውላድኩም ናይ ብሕቲ ቤት ትምህርቲ IDEAን ናይቲ ግዝኣት ትርጉም ናይ ብሕቲ ቤት ትምህርቲን ዘማልእ እንተኾይኑ፡ እቲ ናይ ብሕቲ ቤት ትምህርቲ ዝርከበሉ መንግስታዊ ቤት ትምህርቲ፤

1. ውላድካ ኣብ ብወለዲ ዝመሓደር ናይ ብሕቲ ቤት ትምህርቲ ቆልዑ ከም ዘሎ ጌርካ ርኣዮ።
2. ብፍቓድኩም፡ ከምቲ IDEA ዝጠልቦ፡ በብእዋኑ ንውላድኩም ገምጋማት ኣካይዱ።
3. ርትዓዊ ብጽሒት ናይ IDEA ክፍሊ B ገንዘብ ንፍሉይ ትምህርትን ተዛመድቲ ኣገልግሎታትን ንወለዲ ዝተመደቡ ህጻናት ናይ ብሕቲ ቤት ትምህርቲ ቆልዑ፡ እንተላይ ንውላድኩም ብኸመይ ብፍትሓዊ መንገዲ ክውዕል ከም ዝኽእል ዝምልከት ለበዋታት ንምርካብ ምሳኻን ምስ ናይ ውላድኩም ናይ ብሕቲ ቤት ትምህርቲ ተወከስ።
4. ምስ ሓለፍቲ ናይ ብሕቲ ኣብያተ ትምህርትን ወከልቲ ወለዲ ዝተቐመጡ ናይ ብሕቲ ቤት ትምህርቲ ቆልዑን ድሕሪ ምምኽኻር፡ ንብቐዓት ወለዲ ዝተመደበ ስንኩላን ናይ ብሕቲ ቤት ትምህርቲ ቆልዑ ዝወሃብ ኣገልግሎት ብዝምልከት ናይ መወዳእታ ውሳኔታት ውሰድ።

ስንኩላን ቆልዑ ኣብ ናይ ብሕቲ ኣብያተ ትምህርቲ ብወለዶም ኣየናይ ኣገልግሎትን ብዝሒ ኣገልግሎትን ይምዝገቡ ብመስርሕ ምምኽኻርን ኣብ ድሌት ናይቶም ኣገልግሎት ክረኽቡ ዝተመርጹ ቆልዑን ዝውሰን እዩ። ብወለዶም ኣብ ናይ ብሕቲ ኣብያተ ትምህርቲ ዝተቐመጡ ቆልዑ፡ ኣብ መንግስታዊ ቤት ትምህርቲ እንተዝምዝገቡ ዝረኽቡዎ ዝነበሩ ፍሉይ ትምህርትን ተዛመድቲ ኣገልግሎታትን ገለ ወይ ኩሉ ናይ ምርካብ ውልቃዊ መሰል ይብሎምን።

FAPE ስክፍታ እንተኾይኑ ብወለዶም ኣብ ናይ ብሕቲ ኣብያተ ትምህርቲ ዝቐመጡ ቆልዑ

34 CFR 300.148፤ ARSD 24:05:31:05

ኣብ መንግስታዊ ኣብ መንግስታዊ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃን ብዛዕባ ምህላው ንውላድካ ዝምጥን መደብን ሕቶ ናይ ብሕቲ ቤት ትምህርቲ ምምዳብ ክፍሊትን ዝምልከት ክርክር ብክሲ ምስማዕ ክፍታሕ ይኽእል። ሓደ ናይ ክሲ ምስማዕ ሓላፊ ወይ ቤት ፍርዲ ነቲ ናይ ውላድኩም ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ (ኣብ እትነብረሉ) ወጻኢታት ናይ ብሕቲ ቤት ትምህርቲ ክኸፍል ክሓቶ ይኽእል እዩ። እቲ ናይ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ ወይ ቤት ፍርዲ FAPE ንውላድኩም ክቐርብ እንተዘይገይሩን ናይ ብሕቲ ምምዳብ ግቡእ ኮይኑ እንተረኺቡን። ሓደ ናይ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ ወይ ቤት ፍርዲ ምምዳብካ ግቡእ ኮይኑ ክረኽቦ ይኽእል እዩ። ዋላ እቲ ምምዳብ ንናይ ግዝኣት ደረጃታት ናይ መንግስታዊ ቤት ትምህርቲ ዘየማልእ እንተኾነ።

ናይ ምምላስ መጠን ገንዘብ ብናይ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ ወይ ቤት ፍርዲ ክቕንስ ወይ ክኸልከል ዝኽእል እንተኾይኑ፤

1. እንተዘይገይርካዮ፡ ኣብቲ ቅድሚኒ ንውላድካ ኣብ ናይ ብሕቲ ቤት ትምህርቲ ምምዝጋብካ ዝተሰተፍካዮ ናይ ቀረባ እዋን ናይ IEP ጉጅለ ኣኼባ፡ ምስቲ ናይቲ ቤት ትምህርቲ ዲስትሪክት ንውላድካ FAPE ምምዳብ ከም ዘይትሰማማዕ ግለጽ፡ እዚ ድማ ስክፍታታትካን ንውላድካ ንምምዝጋብ ድሌትካን ምግላጽ ሓዊስካ ብናይ ህዝቢ ወፃኢ፤ **ወይ** ድማ፡ ብኣማራጺ፡ ከምኡ እንተዘይገይርኩም፡ ቅድሚኒ ንውላድኩም ካብ መንግስታዊ ቤት ትምህርቲ ምውጻእኩም፡ እንተወሓደ ዓሰርተ (10) ናይ ስራሕ መዓልታት (ንህዝባዊ በዓላት ሓዊስካ)፡ ምስቲ ናይቲ ቤት ትምህርቲ ዲስትሪክት ዝሓሰበ ምምዳብ ዘይምስማማዕኩም ንኣውራጃ ቤት ትምህርቲ ብጽሑፍ ምልክታ ሃቡ፡ ስክፍታታትኩም ኣስፍሩ፡ ንውላድኩም ድማ ብናይ መንግስቲ ወጻኢታት ኣብ ናይ ብሕቲ ቤት ትምህርቲ ኣቐምጥዎ ንምምዝጋብ ምሕሳብ ሓዊሱ፤ **ወይ**
2. ውላድኩም ኣብ መንግስታዊ ቤት ትምህርቲ ምምሃር ቅድሚኒ ምቁራዶ፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ንውላድኩም ንምግምጋም ዘቐረቦ ሓሳብ ኣቐዲሙ ብጽሑፍ ኣፍሊጡኩም፡ ዕላማ ናይቲ ገምጋም ዝገልጽ መግለጺ ድማ ኣካቲቱ፡ እንተኾነ ግን ነቲ ቆልዓ ግቡእን ርትዓውን ገምጋም ኣየገበርኩዎን ብኣውራጃ ቤት ትምህርቲ፤ **ወይ**
3. እቲ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ ወይ ቤት ፍርዲ ኣብ ቤት ፍርዲ ብዘይምኽንያታዊ ተግባር ከም ዝገበርኩም ክድምድም እዩ።

ይኹን እምበር፡ ነቲ ናይ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ዘድሊ ምልክታ ዘይምስምማዕኩም ብዘይምሃቡን ንውላድኩም ኣብ ናይ ብሕቲ ቤት ትምህርቲ ብምምዝጋብን፡ ወጻኢታት ምምላስ ገንዘብ ኣይንኪን ወይ ኣይክኸለክን እዩ፡ እንተድኣ:-

1. እቲ ቤት ትምህርቲ ነቲ ምልክታ ከይትህቡ ከልኪሉኩም ኣሎ፤
2. ከም ኣድላይነቱ ናይ ሳውዝ ዳኮታ ናይ ወለዲ መሰላትን ኣገባባዊ ሓለዋን ከምዘይተዋህቡኩም፡ ከምኡውን ንኣውራጃ ቤት ትምህርቲ ምልክታ ናይ ምሃብ ሓላፍነት ከምዘለካ ዩፍልጠካ፤ **ወይ**
3. ነቲ ናይ ምልክታ ረጃሒታትኩም ዘይምኽባር ኣብ ውላድኩም ኣካላዊ መጉዳእቲ ከስዕብ ይኸእል።

ብተወሳኺ፡ ብሰንኪ እቲ ናይ ምልክታ ረጃሒታት ዘይምኽባርኩም፡ ብክሲ ሰማዒ ወይ ብቤት ፍርዲ፡ ወጻኢታት ካሕሳ ክቕንስ ወይ ክሕደግ ኣይክእልን እዩ፡ እንተድኣ፤

1. ብእንግሊዝኛ ከንብብን ክጽሕፍን ኣይክእልን ወይ ክጽሕፍ ኣይክእልን፤ **ወይ**
2. ነቲ እትህቡ ናይ መፍለጢ ረጃሒታት ምኽባር ኣብ ውላድኩም ከቢድ ስምዒታዊ ጉድኣት ከስዕብ ይኸእል።

ስነ-ስርዓት ስንኩላን ተምሃሮ

ስነ-ስርዓት ስንኩላን ተምሃሮ

ሓፈሻዊ በዓል ስልጣን 34 CFR 300.530(a)-(d)፤ ARSD 24:05:26:02.02፤ ARSD 24:05:26:02.01

ስንክልና ዘለዎ ውላድኩም ንሕጊ ስነ-ምግባር ተምሃሮ ክጥሕስ ከሎ፡ ሰራሕተኛታት ቤት ትምህርቲ ንውላድኩም ካብቲ ሕጂ ዘለዎ ምድብ ናብ ዝምጥን ግዝያዊ ኣማራጺ ትምህርቲ ምድላው (IAES) ወይ ካልእ ቦታ ከውጽእዎ ይኸእሉ፡ ወይ ድማ ንውላድካ ካብ 10 ተኸታታሊ ናይ ትምህርቲ መዓልታት ዘይበዝሕ ከቋርጽዎ ይኸእሉ፡ እዚ ሳዕቤናት እዚ ንዘይጉድኣት ቆልዑ ዝምልከት እንተዘይኮይኑ፡ ኣብቲ ተመሳሳሊ ናይ ትምህርቲ ዓመት ንዝተፈላለዩ ፍጻሜታት ስነ-ምግባር ካብ 10 ተኸታታሊ መዓልታት ትምህርቲ ዘይበዝሕ ተወሳኺ ምእላይ ከጋጥም ይኸእል እዩ፡ እቶም ምእላይ ለውጢ ምምዳብ ክሰብ ዘይኮኑ (ኣብ ታሕቲ ስነ-ስርዓት ለውጢ ምምዳብ ርክ)።

ኣብ ተመሳሳሊ ናይ ትምህርቲ ዓመት ካብ 10 ናይ ትምህርቲ መዓልታት ንላዕሊ ንዝኾነት ኣብ ምምዳብ ለውጢ ዘይትኸውን መዓልቲ፡ ሰራሕተኛታት ቤት ትምህርቲ፡ እንተወሓደ ምስ ሓደ ካብ መምህራን ናይቲ ህጻን ብምምኽኻር፡ እቲ ህጻን ተሳትፎኡ ንክቕጽል ዘኸእሎ ክንደይ ኣገልግሎታት ከምዘድሊ ክውስኑ ኣለዎም። ኣብ ስርዓተ ትምህርቲ ሓፈሻዊ ትምህርቲ ዋላ ኣብ ዝተፈላለዩ ምድላውን ኣብ ውሽጢ IEP ናይቲ ቆልዓን እንተኾነ ነቶም ዝተቐመጡ ዕለማታት ንምዕዋት። እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ እንተወሓደ ምስ ሓደ ካብ መምህራን ናይቲ ቆልዓ ብምምኽኻር ብሰራሕተኛታት ቤት ትምህርቲ ዝተወሰነ ኣገልግሎት ንውላድኩም ክህቦ ኣለዎ።

ሰራሕተኛታት ቤት ትምህርቲ ውላድኩም ንሕጊ ስነ-ምግባር ተምሃራይ ምስ ዝጥሕስ ኣብ ውላድኩም ለውጢ ክትገብርን ዘይክትገብርን ክውስኑ ከለዉ ኣብ ነፍሲ ወከፍ ደረጃ ፍሉይ ኩነታት ኣብ ግምት ከእትዉ ይኸእሉ። ሰራሕተኛታት ቤት ትምህርቲ ውላድኩም ብዘዕባ ለውጢ ስነ-ስርዓት ዝህቦ ትርጉማት፡ ሳዕቤናት ናይ ምርዳእ ዓቕሙ፡ መግለጺ ጣዕሳን ንውላድኩም ቅድሚ ሕግታት ቤት ትምህርቲ ምጥሓሱ ዝህቦ ደገፍን ኣብ ነፍሲ ወከፍ ደረጃ ውላድኩም ክኸውን ግቡእ ድዩ ኣይኮነን ዝብል ውሳኔ ክወስዱ ከለዉ ኣብ ግምት ክእትዉ ይኸእሉ ስነ-ስርዓት ዘለዎ።

ስነ-ስርዓት ለውጢ ምምዳብ

34 CFR 300.536፣ 34 CFR 300.530(h) ARSD 24:05:26:02.01፤ 34 CFR 300.530(h)

ውላድካ ካብቲ ሕጂ ዘለዎ ናይ ትምህርቲ ምድብ ምእላይ ናይ ምምዳብ ለውጢ እንተኾይኑ፡-

1. እቲ ምእላይ ንልዕሊ 10 ተኸታተልቲ ናይ ትምህርቲ መዓልታት እዩ፤ **ወይ**
2. ውላድካ ብቐጻሊ ናይ ምውጋድ ቅዲ ክፈጥር እዩ ምክንያቱ፡-
  - a. ተኸታታሊ ካብ ቤት ትምህርቲ ዘይምህላው ብድምር ኣብ ሓደ ዓመት ትምህርቲ ልዕሊ 10 ናይ ትምህርቲ መዓልታት፤
  - b. ባህሪ ውላድኩም ምስቲ ኣብ ዝሓለፈ ፍጻሜታት ዝነበሮ ባህሪ ብዓቢኡ ዝመሳሰል ኮይኑ፡ ውጽኢቱ ድማ ተኸታታሊ ምእላይ እዩ፤ **ከምኡውን**
  - c. ካልኣት ተወሳኺ ረጃቢታት ከም ንውሓት ነፍሲ ወከፍ ምእላይ፡ ጠቕላላ መጠን እቲ ቆልዓ ዝተኣልየሉ ግዜ፡ ከምኡውን ቅርበት ናይቲ ምእላይ ኣብ ነንሕድሕዱ፡፡

እቲ ናይ ቤት ትምህርቲ ምእጋድ መዓልታዊ ምውሳድ ክኸውን ድዩ ኣይክኸውንን እቲ ናይ ቤት ትምህርቲ ዲስትሪክት ክውስን እዩ። እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ንውላድካ ብሰንኪ ምቕያር ምምዳብ ጥሕሶት ስነ-ምግባር ከውጽኦ ምስ ዝውስን፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ኣብ ተመሳሳሊ መዓልቲ ከፍልጠኩን ነዚ ናይ ኣገባባዊ መከላኸሊ መጠንቀቕታ ክህበኩን ኣለዎ። እዚ ምእላይ ለውጢ ምደባ ድዩ ኣይኮነን ዝብል ውሳኔ ብናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕን ፍርዳዊ መስርሕን ክግምገም ይኸእል።

ቅድሚኡ ኣብ ምምዳብ ውላድኩም ናይ ስነ-ስርዓት ለውጢ ምግባርካ፡ ናይ ፕሮፋይል ውሳኔ ንምውሳኔ ናይ IEP ጋንታ ኣኼባ ክካየድ ኣለዎ።

መግለጺ ናይቲ ውሳኔን ክርክብ ዝኸእል ውጽኢትን

34 CFR 300.530(c) ከምኡውን (e)፤ ARSD 24:05:26:09.03፤ 34 CFR 300.531፤ ARSD 24:05:26:09.02

ውላድካ ንሕግታት ስነ-ምግባር ተማሃሮ ብምጥሓስ ዘለዎ ቦታ ንምቕያር ካብ እትውስን ኣብ ውሽጢ 10 ትምህርቲ መዓልቲ ናይ ውላድኩም IEP (ከምቲ ብኣኹን ብኣውራጃ ቤት ትምህርትን እተወሰነ) ንኹሉ እቲ ኣብ ፋይል ውላድኩም ዘሎ ምስኡ ዝተሓሓዘ ሓበሬታ እንተላይ ነቲ ናይ መምህሩ ሓሳባት ከምኡውን ነቲ ክትውስንዎ እትኸእሉ ዝኹን ይኹን ምስኡ ዝተሓሓዘ ሓበሬታ ክትምርምር ኣለዎ፡-

1. እቲ ኣብ ሕቶ ዝኣቱ ዘሎ ኣካይዳ ኣብ ስንክልና ውላድኩም ዘጋጠመ እንተኾይኑ፡ ወይ ምስኡ ቀጥታውን ቁምነገር ዘለዎን ርክብ እንተሃልይዎ፤ **ወይ**
2. እቲ ኣብ ሕቶ ዝኣቱ ዘሎ ኣካይዳ ቀጥታዊ ውጽኢት ናይቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ናይ ውላድኩም IEP ምትግባር እንተዘይኮይኑ፡፡

ናይ ውላድኩም IEP ጉጅለ (1) ወይ (2) ኣብ ላዕሊ ዝተጠቐሰ ከም ዝተማልኦ እንተ ወሲኑ፡ እቲ ስጉምቲ መግለጺ ስንክልና ውላድኩም እዩ።

ምጥሓስ ሕጊ ስነ-ምግባር ኣብ ውላድኩም ኣካላዊ ጉድኣት እንተድኣ ኣስዒቡ፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ነዞም ጥሕሶታት ንምእራም ቅልጡፍ ስጉምቲ ክወስድ ኣለዎ። ብተወሳኺ፡ እቲ IEP ጉጅለ ነዚ ዝስዕብ ክገብር ኣለዎ፡-

1. **ናይ ተግባራዊ ባህሪ ንምጋም (FBA)** ኣካይድ፡ ከምኡውን ንውላድኩም **ናይ ባህሪ ምትእትታው ውጥን (BIP)** ኣተግብር፡ ክሰብ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ FBA ዘካይድ እንተዘይኮይኑ፤ **ወይ**
2. ድር BIP ተዳልዩ እንተኾይኑ፡ ነቲ BIP ዳግም ርኣዮ፡ ከም ኣድላይነቱ ድማ ነቲ ባህሪ ንምፍታሕ ኣዐርዮ፤ **ከምኡውን**
3. "ፍሉይ ኩነታት" (ንኣብነት፡ ኣጽዋር፡ ሓደገኛ ዕጻፋርስ፡ ከቢድ ኣካላዊ መጉዳእቲ) እንተዘይተፈጠሩ፡ ንስኹን ኣውራጃ ቤት ትምህርትን ክልቴኹምን ንBIP ውላድኩም ክትቅይሩ እንተዘይተሰማሚዕኩም፡ ውላድኩም ናብ ስራሕ ክምለስ ኣለዎ።

ኣስተውዕሉ፡- ውላድኩም ከም ዝኾነ ካልእ ተማሃራይ ናይቲ ቤት ትምህርቲ ተመሳሳሊ ስነ-ስርዓትን ሕግታትን ይግዛእ፡ ኣብ IEP ዝተገልጸ ኣገልግሎታት ክቕበል ድማ ክቕጽል እዩ፡ እንተኾነ ግን እቶም ኣገልግሎታት ኣብ ሓደ ቦታ ዘይክህልዉ ይኽእሉ።

ምጥሓስ ሕገ ስነ-ምግባር መግለጺ ስንክልና ውላድኩም እንተዘይኮይኑ፡ እቲ ቆልዓ ብተመሳሳሊ ኣገባብን ብተመሳሳሊ ግዜን ከም ስንክልና ዘይብሎም ቆልዑ (ብዘይካ ንውላድኩም ኣገልግሎት ምሃብ) ክቕጽዕ ይኽእል። እቲ እተመደበሎም ዕዮ ስለ ዝሰረዝ እቲ IEP ጉጅለ ነዚ ዝስዕብ ክገብር ኣለዎ፡-

1. ውላድኩም ከም ኣድላይነቱ፡ FBA፡ ከምኡውን ናይ ባህሪ ምትእትታው ኣገልግሎታትን ምምሕያሻትን ከም ዝረክብ ኣረጋግጹ፡ እዚኡም ድማ ነቲ ናይ ባህሪ ጥሕሳት ዳግማይ ከይፍጸም ንምፍታሕ ዝተዳለዉ፤
2. ውላድኩም ዋላ እውን ካልእ እንተኾነ ኣብ ስርዓተ-ትምህርቲ ሓፈሻዊ ትምህርቲ ምክፋሉን ናብቲ ኣብ IEP ውላድኩም ተዘርዚሩ ዘሎ ዕለማታት ምዕባላ ንክገብርን ኣገልግሎታት ምውሳኔ፤ **ከምኡውን**
3. ንውላድኩም ንምግልጋል ኣብ ሓዲር ግዜ ዝካየድ ኣማራጺ ትምህርቲ መደባት ወስኑ።

ፍሉይ ኩነታትን ክኹኑ ዝኽእሉ ውጽኢታትን

34 CFR 300.530(g)፤ 34 CFR 300.531፤ ARSD 24:05:26:09.02

ዋላ እውን ባህርያት ውላድኩም መግለጺ ስንክልና ውላድኩም ምኃኑ እንተተረጋገጹ፡ ሰራሕተኛታት ቤት ትምህርቲ ንውላድኩም ካብ **45 ናይ ትምህርቲ መዓልታት** ዘይበዝሕ ናብ ግዝያዊ ኣማራጺ ትምህርቲ ኩነታት (IAES) ከውርድዎ ይኽእሉ እዮም፡- ውላድኩም፡-

1. እቲ ቆልዓ ኣብ ቤት ትምህርቲ፡ ኣብ ቀጽሪ ቤት ትምህርቲ፡ ወይ ኣብ ናይ ቤት ትምህርቲ መደብ ኣጽዋር ሒዞ ወይ እንተ ሒዞ፤
2. ብፍላጥ ዘይሕጋዊ ዕጻፋርስ ዝሓዘ ወይ ዝጥቀም፤ ወይ ኣብ ቤት ትምህርቲ፡ ኣብ ቀጽሪ ቤት ትምህርቲ፡ ወይ ኣብ ናይ ቤት ትምህርቲ መደብ እንከሎ፡ ቁጽጽር ዝግበረሉ ንጥረ ነገር ይሸይጥ ወይ ክሸይጥ ይሓትት፤ **ወይ**
3. ኣብ ቤት ትምህርቲ፡ ኣብ ቀጽሪ ቤት ትምህርቲ፡ ወይ ኣብ ናይ ቤት ትምህርቲ ጽምብል ኣብ ልዕሊ ካልእ ሰብ ከቢድ ኣካላዊ መጉዳእቲ ምፍጣር።

ብምክንያት እዚ ፍሉይ ኩነታት እዚ ኣቀማምጣ እቲ ቆልዓ ቕድሚ ምቕያሩ፡ ጉጅለ IEP ከምዚ ዝስዕብ ክገብር ኣለዎ፡-

1. ውላድኩም ከም ኣድላይነቱ፡ FBA፡ ከምኡውን ናይ ባህሪ ምትእትታው ኣገልግሎታትን ምምሕያሻትን ከም ዝረክብ ኣረጋግጹ፡ እዚኡም ድማ ነቲ ናይ ባህሪ ጥሕሳት ዳግማይ ከይፍጸም ንምፍታሕ ዝተዳለዉ፤

2. ውላድኩም ዋላ እውን ካልእ እንተኾነ አብ ስርዓተ-ትምህርቲ ሓፈሻዊ ትምህርቲ ምክፋሉን ናብቲ አብ IEP ውላድኩም ተዘርዚሩ ዘሎ ዕለማታት ምዕባላ ንክገብርን ኣገልግሎታት ምውሳኔ፤ **ከምኡውን**
3. ንውላድኩም ንምግልጋል አብ ሓዲር ግዜ ዝካየድ ኣማራጺ ትምህርቲ መደባት ወስኑ።

እቲ ባህሪ መግለጺ ናይቲ ቆልዓ ስንክልና ከምዘይኮነ እንተተረጋገጹ፡ እቲ ቆልዓ ከምቲ አብ ላዕሊ አብ ትሕቲ መግለጺ ምውሳኔ ዝተገልጸ ብተመሳሳሊ ኣገባብን ንውሓት ግዜን ከምቶም ስንክልና ዘይብሎም ቆልዑ ክቕደዕ ይኸእል።

ብዛዕባ እዞም አብ ላዕሊ ዝተጠቓሱ ጉዳያት ንተወሳኺ ሓበሬታ አብ መመላእታ ዝርከቡ ትርጉማት ርኡ።

ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርጋጣናት ብዛዕባ ስነ-ምግባር ስንኩላን ተምሃሮ

34 CFR 300.532(a)፤ ARSD 24:05:26:09.06፤ 34 CFR 300.532(b)፤ ARSD 24:05:26:08.02፤ 34 CFR 300.532(c)፤ ARSD 24:05:26:09.08፤ 34። CFR 300.533፤ ARSD 24:05:26:09.07

ብዛዕባ ምውሳኔ መግለጺ **ወይ** ምቕማጥ ውላድኩም አብ ትሕቲ ኣገባባት ስነ-ምግባር IDEA ብዝምልከት ምስ ዝኾነ ውሳኔ እንተዘይተሰማሚዕኩም፡ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርጋጣን ብምቕራብ ክትሓትቱ **ትኸእሉ** ኢኹም።

ብተወሳኺ፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ምቕደል ምምዳብ ውላድኩም አብ ውላድካ ወይ ንክልኣት ጉድኣት ከስዕብ ከም ዝኸእል እንተኣሚኑ፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ብምቕራብ ክሲ ምስማዕ ክሓትት **ይኸእል**።

ብመሰረት ክፍሊ ይግባይ ስነ-ምግባር ናይ IDEA ዝቐረበ ይግባይ ብናይ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ ክስማዕን ይውሰንን። እቲ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ ከምዚ፡-

1. እቲ ናይ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ እቲ ምእላይ ስነ-ምግባራዊ ጥሕስት ምዃኑ ወይ ናይ ውላድኩም ባህሪ መግለጺ ናይቲ ቆልዓ ስንክልና ምዃኑ እንተ ወሲኑ ናብ ውላድካ ምምላስ፤ **ወይ**
2. እቲ ናይ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ ነቲ ሕጂ ዘሎ ምድብ ውላድኩም ምዕቃብ ነቲ ቆልዓ ወይ ንክልኣት ጉድኣት ከስዕብ ከም ዝኸእል እንተ ወሲኑ፡ ውላድኩም ድሕሪ 45 ናይ ትምህርቲ መዓልታት ናብ ዝምጥን ግዝያዊ ኣማራጺ ትምህርቲ ክሰጋገር ኣዘዞ።

እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ውላድኩም ናብቲ መበገሲ ምድብ እንተተመሊሱ ንነብሱ ወይ ንክልኣት ቆልዑ ብኸቢድ ክጎድእ ከምዝኸእል እንተኣሚኑ፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ነቲ ናይ ምምዳብ ለውጢ ንተወሳኺ 45 ናይ ትምህርቲ መዓልታት ንምንዋሕ ነቲ ናይ ክሲ ምስማዕ ክደግሞ ይኸእል።

ብመሰረት ክፍሊ ይግባይ ስነ-ምግባር ናይ IDEA ክሲ ምስማዕ ክሕተት ከሎ፡ ንሳትኹም ወይ እቲ ኣብቲ ክርክር ዝተሳተፈ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ቅልጡፍን ዘይሻራዊን ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ዕድል ክህልወኩም ኣለዎ። እዚኦም ድማ **ቅልጡፍ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ** ተባሂሎም ይጽውዑ።

ቤት ጽሕፈት መደባት ፍሉይ ትምህርቲ ናይቲ ግዝኣት ዘይሻራዊን ናይ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ ናይ ምምዳብ ሓላፍነት ኣለዎ። እቲ ናይ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ ቅልጡፍ መስርሕ ምጽራይ መደብ ናይ ምውጻእ ሓላፍነት ኣለዎ። እዚ ድማ ካብቲ ናይ ምስማዕ ሕቶ ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ 20 ናይ ትምህርቲ መዓልታት ክኸውን ኣለዎ። እቲ ናይ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ ድሕሪ እቲ መስርሕ ፍርዲ ኣብ ውሽጢ 10 ናይ ትምህርቲ መዓልታት ውሳኔ ክህብ ኣለዎ።

ንስኻን እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃኻን ነቲ ናይ ውሳኔ ኣኼባ ክትገድፉዎ ብጽሑፍ እንተዘይተሰማሚዕኩም፡ ወይ ድማ ነቲ ናይ ሽምግልና መስርሕ ክትጥቀሙ እንተዘይተሰማሚዕኩም፡-

1. እቲ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርዓን ምልክታ ካብ ዝበፀሐ ኣብ ውሽጢ 7 መዓልቲ ናይ ውሳኔ ኣኼባ ክካየድ ኣለዎ፤ **ከምኡውን**

2. እቲ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርዓን ካብ ዝበፀሐ ኣብ ውሽጢ 15 መዓልቲ ክሰብ ዘይተፈትሐ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ክቕፅል ይኸእል እዩ።

ንሳትኹም ወይ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ንውሳኔ ናይቲ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ ኣብቲ ቅልጡፍ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ይግባይ ክትብሉ ትኸእሉ ኢኹም፡ ልክዕ ከምቲ ኣብ ካልእ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ንዝወሃብ ውሳኔታት ይግባይ ክትብሉ ትኸእሉ ኢኹም።

ብመሰረት ክፍሊ ይግባይ ስነ-ምግባር ናይ IDEA ብወላዲ ወይ ብናይ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ክሲ ምስማዕ ክሕተት ከሎ፡ እቲ ቆልዓ ክሰብ እቲ ይግባይ ዝፍታሕ ኣብቲ **ግዝያዊ ኣማራጺ ትምህርታዊ ምድላው** ክጸንሕ ኣለዎ፡ ፍሉይ ኩነታት እንተዘይሃልዩን/ወይ ኣውራጃ ቤት ትምህርቲ ይሰማማዕ።

ንቆልዑ ዝግበር ሓለዎታት ብቑዓት ከምዘይኮኑ ተረጋገጹ

34 CFR 300.534፤ ARSD 24:05:26:14

ሓይ ቆልዓ ነቲ ናይ ኣካይዳ ሕገ ዝጠሓሰ ግን ከኣ ገና ንፍሉይ ትምህርትን ተዛመድቲ ኣገልግሎታትን ብቑዕ ምዃኑ ዘይተረጋገጸ፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ እቲ ቆልዓ ስንክልና ዘለዎ ቆልዓ ክኸውን ከም ዝኸእል እንተፈሊጡ ዝኾነ ይኹን ናይ IDEA ሓለዎ ክሓትት ይኸእል።

ናይ IDEA ሓለዎታት ንምንዋሕ፡ ሓይ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ቅድሚ እቲ ፍጻሜ ኣካይዳ እንተድኣ ወሲዱ፡ ሓይ ቆልዓ ስንክልና ዘለዎ ቆልዓ ክኸውን ከም ዝኸእል ኣፍልጦ ከም ዘለዎ ይግመት፡-

- 1. ውላድኩም ፍሉይ ትምህርትን ተዛመድቲ ኣገልግሎታትን ከድልዮ ከም ዝኸእል ብጽሑፍ ንተቐጻጸሪ፡ ንሰራሕተኛታት ምምሕዳር ወይ ንመምህር ውላድካ ገሊጽኩም ኣለኹም፤
- 2. ናይ ውላድኩም ገምጋም ሓቲትኩም ኣለኹም፤ **ወይ**
- 3. መምህር ውላድካ፡ ወይ ካልኣት ሰራሕተኛታት ናይቲ ከባቢ ትምህርታዊ ትካል (LEA)። ብዛዕባ ባህርያት ውላድኩም ፍሉይ ስክፍታታቶም ብቐጥታ ንዳይረክተር ፍሉይ ትምህርቲ ናይቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ወይ ካልኣት ናይ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ተቐጻጸርቲ ሰራሕተኛታት ገሊጸም እዮም።

ውላድኩም ክግምገም እንተዘይፈቐድኹም፤ ወይ ውላድኩም ብመሰረት IDEA ክፍሊ ለ ፍሉይ ትምህርቲ ወይ ተዛማዲ ኣገልግሎታት ክረክብ እንተዘይፈቐድኹም፤ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ውላድኩም ስንክልና ከምዘለዎ ከምዝፈልጥ ኣይግመትን።

እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ውላድኩም ቅድሚ ንውላድኩም ምምዝጋቡ ስንክልና ክህልዎ ከም ዝኸእል እንተዘይፈሊጡ፡ ንውላድኩም ናይ IDEA መከላኸሊታት ኣይወሃቦን እዩ። ኣብ ክንድኡስ፡ ንስንኩላን ዘይኮኑ ቆልዑ ዝውሰዱ መደበኛ ስጉምታት ስነ-ምግባር ኣብ ውላድኩም ይምልከቱ። ይኹን እምበር፡ ኣብ እዋን መስርሕ ምጽራይ ንውላድኩም ንምግምጋም ብኣኹም ወይ ብኣውራጃ ቤት ትምህርቲ ሕቶ እንተቐረቡ፡ እቲ ገምጋም ብኣውራጃ ቤት ትምህርቲ ብቅልጡፍ ክዛዘም ኣለዎ። ኣብዚ **ዝተቐለጠፈ ናይ ገምጋም** ግዜ፡ እቲ ገምጋም ክሰብ ዝውዳእ፡ ውላድኩም ኣብቲ ብሓለፍቲ ቤት ትምህርቲ ዝተወሰነ ኣካዳሚያዊ ምድብ ክጸንሕ እዩ፡ እዚ ድማ ምእጋድ ወይ ምስጋግ ከጠቓልል ይኸእል። ካብቲ ብናይ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ዘካይድዎ ገምጋም ሓበሬታን ብኣኸትኩም ዝሃብኩም ሓበሬታን ኣብ ግምት ብምእታው፡ ውላድኩም ኣብ መወዳእታ ስንክልና ዘለዎ ቆልዓ ምዃኑ እንተተረጋገጹ፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ብመሰረት ኩሉ ድንጋጎታት ክፍሊ ለ ናይቲ IDEA ሓዊሱ ንውላድኩም ፍሉይ ትምህርትን ተዛመድቲ ኣገልግሎታትን ክህብ ኣለዎ፡ እዚ ድማ ድንጋጎታት ስነ-ምግባር ረቛሒታት FAPEን ሓዊሱ።

አገባባት አፈታትላ ዘይምርድዳእ ግዝአት

ብጽሑፍ ዝተጻሕፈ ጥርግናት ግዝአት

34 CFR 300.151፤ ARSD 24:05:15:02፤ 34 CFR 300.153፤ ARSD 24:05:15:03፤ 34 CFR 300.152፤ ARSD 24:05:15:05

ጥርግናን መንግስቲ ማለት ብሓይ ውልቀ ሰብ ወይ ትካል ዝተፈረመ ፅሑፍ መግለጺ እዩ። ከብ ግዝአት ወጻኢ ዝርከቡ ጥርግናን ዘቕረቡ ሓዊስካ፡ ክፍሊ ትምህርቲ ሳውዝ ዳኮታ፡ ቤት ጽሕፈት መደባት ፍሉይ ትምህርቲ ናይቲ ግዝአት፡ ወይ ኣውራጃ ቤት ትምህርቲ፡ ንናይ IDEA ክፍሊ ለ ጠለባት ወይ ፍሉይ ትምህርቲ መደባት ዝምልከቱ ናይ ፌደራል ወይ ግዝአት ሕግታት፡ ስርግታት፡ ወይ መምርሒታት ኣተግቢሩ። እቲ ጥርግናን ናይቲ ኩነታት ሓቅታት እውን ከጠቓልል ኣለዎ።

	ጥርግናን ግዝአት
መዓስ እዩ ኣብ ጥቕሚ ዝውዕል	ናይ ግዝአት ጥርግናን ዝቕረብ ሓይ ናይ መንግስቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ወይ ትካል ምስ IDEA ከምዘይተኸተለ ምስ ዝእመንን እቲ ጥርግናን ዘቕረበ ሰብ ንትካል ትምህርቲ ግዝአት (SEA) ክምርምር ምስ ዝሓትትን እዩ።
መን ፋይል ክገብር ይኽእል	ዝኾነ ሰብ ወይ ትካል ናይ ግዝአት ጥርግናን ከቕርብ ይኽእል እዩ።
ከመይ ገርፍ ፋይል ንገብር	እቲ ናይ ግዝአት ጥርግናን ዘቕርብ ወገን ቅዳሕ ናይቲ ጥርግናን ናብ ናይቲ ቆልዓ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ኣብ ዘቕርቡሉ እዩ። እቲ ወገን ነቲ ጥርግናን ናብ ቤት ጽሕፈት ፍሉይ መደባት ትምህርቲ ናይቲ ግዝአት ይሰድ። ቤት ፅሕፈት መደባት ፍሉይ ትምህርቲ እታ ግዝአት ወለድን ካልኣት ወገናትን ናይ ግዝአት ጥርግናን ንኸቕርቡ ዝሕግዝ ሞዴል ቅጥዒ ኣዳልዩ ኣሎ፤ ይኹን እምበር፡ ነዚ ሞዴል ቅጥዒ ምጥቃም ኣደድልዮካን እዩ። ንሳትኹም ነቲ ዝምልከቶ ሞዴል ቅጥዒ ወይ ካልእ ቅጥዒ ወይ ካልእ ሰነድ ክትጥቀም ትኽእል ኢኻ፤ ክሳብ እቲ ቅጥዒ ወይ ሰነድ እቲ ናብ መንግስቲ ጥርግናን ንምቕራብ ዝሕግዝ ትሕዝቶ ረቛሒታት ዘማልእ። ናሙና ቅጥዕታት ኣብ https://doe.sd.gov/sped/complaints.aspx ክትረኽቡዎ ትኽእሉ ኢኹም።
ውጽኢት ወይ ዝድለ ውጽኢት	ርኽበታትን መደምደምታን ናይ መወዳእታ ውሳኔን ዘጠቓለለ ጽሑፍ ውሳኔ። ብተወሰኹ እቲ ኣውራጃ ክወስዶም ዝግባእ መኣረምታ ስጉምታትን ይጠቓልል፡ ኣድላዪ እንተኾይኑ።
ጥቕምታት	እቲ ናይ ግዜ ገደብ እንተዘይተናዊሑ፡ መመልከቲ ከብ እተቕርቡሉ ኣብ ውሽጢ 60 መዓልታት ካላንደር ብጽሑፍ ዝወሃብ ውሳኔ። ብጽሑፍ ዝተጻሕፈ ጥርግናን መንግስቲ ብተዘማዲ ንምቕራብ ቀሊል እዩ። ውልቃዊ ተማሃሮ ወይ ኣውራጃዊ ስርግታዊ ጉዳያት ርኽበታት እንተተቐልቁሎም ክቐየሩ ይኽእሉ እዮም።
ውሳኔ ዝህብ ሰብ	እቲ ክልል እቲ ምርመራ ተዘዚሙ ናይ መወዳእታ ፀብፃብ ናይ ምርግጋፅ ሓላፍነት ኣለዎ።
ናይ መመልከቲ፡ ናይ ኣኼባን ናይ ውሳኔ ግዜን	እቲ ጥርግናን ቅድሚ እቲ ጥርግናን ናብቲ ክፍሊ ዝበፀሓሉ ዕለት ካብ ሓይ ዓመት ዘይበዝሕ ግዜ ዘጋጠመ ጥሕሳት ክጠቅስ ኣለዎ። እቲ ይግባይ ካብ ዝቕረቡሉ ዕለት ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ 60 መዓልታት ኣቆጻጽራ ብጽሑፍ ክውሰን ኣለዎ። እቲ ናይ መወዳእታ ግዜ እንተዘይተናዊሑ (ምንዋሕ ካብ 30 መዓልታት ክበዝሕ ይከብሩን)።

<p>አብቲ ሕቶ እንታይ ክካተት ኣለዎ?</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ክፍሊ ትምህርቲ ሳውዝ ዳኮታ: ቤት ጽሕፈት መደባት ፍሉይ ትምህርቲ ግዝኣት: ወይ ኣውራጃ ቤት ትምህርቲ ንናይ IDEA ክፍሊ ለ ወይ ዝኾነ ኣብ መደብ ፍሉይ ትምህርቲ ዝምልከት ናይ ፊደራል ወይ ግዝኣት ሕግታት: ደንብታት: ወይ መምርሒታት ከምዘማልኡ ዝገልጽ መግለጺ፤ 2. እቲ መግለጺ ዝተመስረተሎም ሓቅታት፤ 3. ናይ ጥርዓን ዘቕረበ ሰብ ፊርማን ርክብ ሓበሬታን፤ ከምኡውን 4. ኣብ ልዕሊ ሓደ ፍሉይ ቆልዓ ጥሕሳት እንተተፈጸሙ:- <ul style="list-style-type: none"> (a) ስምን ኣድራሻን ናይቲ ቆልዓ መንበሪ፤ (b) ስም ናይቲ ቆልዓ ዝመሃረሉ ቤት ትምህርቲ፤ (c) ኣብ ጉዳይ ገዛ ዘይብሉ ቆልዓ ወይ መንእሰይ (ኣብ ውሽጢ ትርጉም ክፋል 725(2) ናይ ማክኪኒ-ቪንቶ ገዛ ዘይብሎም ሓገዝ ሕገ ድንጋጌ (42 U.S.C. 11434a(2)): ናይቲ ቆልዓ ርክብ ሓበሬታ ምርካብ: ከምኡውን ስም ናይቲ ቆልዓ ዝመሃረሉ ቤት ትምህርቲ፤ (d) መግለጺ እንታይነት ናይቲ ቆልዓ ጸገም: ምስቲ ጸገም ዝተኣሳሰሩ ሓቅታት ሓዊሱ፤ ከምኡውን (e) እቲ ጥርዓን ኣብ ዝቕረበሉ እዋን: እታ ወገን ፈሊጣቶ ስለ ዝነበረት: ነቲ ጸገም ክትፈትሖ ምዃና ሓቢራ።
<p>ድሕሪ ምምልካት እንታይ ይኸውን?</p>	<p>ናይ ግዝኣት ዳይረክተር መደባት ፍሉይ ትምህርቲ ነቲ ጥርዓን ዝምርምር መርማሪ ጥርዓንን ዝምልከቶ ኣማኻርን ይሸይም።</p> <p>ኣድላዪ እንተኾይኑ: እቲ መርማሪ ኣብ ቦታኡ ናጻ መርመራ ከካይድ ይኸእል።</p> <p>መርማሪ ነቲ ጥርዓን ዘቕረበ ሰብ ብዛዕባ እቲ ኣብቲ ጥርዓን ዝቕረበ ክስታት ብቻላት ይኹን ብጽሑፍ ተወሳኺ ሓበሬታ ክህብ ይፈቅድ።</p> <p>እቲ መርማሪ ነቲ ናይ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ነቲ ጥርዓን መልሲ ክህብ ክፈቅድ ኣለዎ: እንተወሓደ፤</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. እቲ ጥርዓን ብናይ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ድሌት ክፍታሕ ይመክር፤ ከምኡውን 2. ነቲ ጥርዓን ዘቕረበ ወላድን ንኣውራጃ ቤት ትምህርትን ናብ ወለንታዊ ሽምግልና ንኸኣትዉ ዕድል ምሃብ። <p>እቲ መርማሪ ንናይ ግዝኣት ዳይረክተር መደባት ፍሉይ ትምህርቲ ለበቀታት ይህብ፤</p> <p>ኩሉ ኣገዳሲ ሓበሬታ ድሕሪ ምግምጋም: እቲ ናይ ግዝኣት ዳይረክተር መደባት ፍሉይ ትምህርቲ: እቲ ጥርዓን ምኽኑይ ድዩ ኣይኮነን: ነቲ ጥርዓን ንምፍታሕ እንታይ ዓይነት መኣረምታ ስጉምቲ ከምዘድሉ: ከምኡውን መኣረምታ ስጉምቲ ዝውዳእ ግዜ ብናጻ ይውስን። ናይ ግዝኣት ዳይረክተር መደባት ፍሉይ ትምህርቲ ነቲ ናይ መወዳእታ ውሳኔ ብጽሑፍ ንኹሎም ዝምልከቶም ኣካላት ይሕብር።</p> <p>እቲ ጽሑፍዊ ጸብጻብ ነፍሲ ወከፍ ካብቲ ኣብቲ ጥርዓን ዘሎ ክስታት ዘቕርብ ኮይኑ: ርኽብታትን መደምደምታታትን ጭብጢ ዝሓዘ ኮይኑ: ምኽንያታት ናይቲ ናይ መወዳእታ ውሳኔ ከጠቓልል እዩ።</p> <p>ብሓይ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ዝውሰዱ መኣረምታ ስጉምታት ዝድግፍ ሰነዳት ብቤት ጽሕፈት መደባት ፍሉይ ትምህርቲ ናይቲ ግዝኣት ይዕቀብን ኣብ መስርሕ ምክትታል ናይቲ ግዝኣት ይሕወስን።</p>

<p>አብ ግምት ከተጠቀሱት ዘለካ ነገራት</p>	<p>ሓይ ጉዳይ አብ ሓይ ጸዋን ክልቲኡ ናይ ግዝአት ጥርግጥን ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርግጥን ክኸውን ኣይክእልን። እዚ እንተኾይኑ፡ እቲ ግዝአት ኣብቲ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ክሳብ ክሲ ምስማዕ ዝውዳእ ዝኾነ ደኹን ናይ ግዝአት ጥርግጥ ክሳብ ዝዘዘም ክጸንሕ እዩ። አብ ግዝአት ጥርግጥ ኣካል ናይቲ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርግጥ ዘይኮኑ ካልኣት ጉዳያት ብመስርሕ ጥርግጥ ግዝአት ብእዋኑ ይፍታሕ።</p> <p>ሓይ ጉዳይ አብ ናይ ግዝአት ጥርግጥ ተለዒሉ አብ ዝሓለፈ ተመሳሳሊ ወገናት አብ ዘሳተፈ ናይ ክሲ ምስማዕ ዝተወሰነ እንተኾይኑ ኣብዚ ጉዳይ እዚ እቲ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ውሳኔ ተቐባልነት ይረክብ እዎ ቤት ፅሕፈት መደባት ፍሉይ ትምህርቲ እታ ግዝአት ንይግባይ ናይዚ ጉዳይ ከፍልጥ ኣለዎ።</p> <p>ሓይ ናይ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ንውሳኔ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ምትግባሩ ዘይምኽኣሉ ዝገልጽ ናይ ግዝአት ጥርግጥ ብቤት ጽሕፈት ፍሉይ መደባት ትምህርቲ ናይቲ ግዝአት ክፍታሕ ኣለዎ።</p>
<p>ወድአ</p>	<p>ንናይ ውድብ መመልከቲ ወጻኢታት የለን</p>

ሽምግልናታት

34 CFR 300.506፤ ARSD 24:05.30.05

ወገናት ብመሰረት ሕግታት ፍሉይ ትምህርቲ ግዝአት ዝኾነ ጉዳይ ዝምልከት ክርክር ብመስርሕ ሽምግልና ክፈትሑ ይኽእሉ።

ሽምግልና አብ መንጎ ወለድን ኣብያተ ትምህርትን ንዘሎ ዘይምርድዳእ ንምፍታሕ ኣወንታዊን ዘይተጸባእን ኣገባብ ይህቡ። ብሓገዝ ዝሰልጠነን ዘይሸራዊን (እቲ መንገድ)፡ ኣብቲ ክርክር ዝሳተፉ ወገናት፡ ብዛዕባ ፍልልያቶም ብግልጽን ብኣክብሮትን ክዛተዩን ኣብ ስምምዕ ክበጽሑን ይተባብዑ። እቲ ናይ ውሳኔ ስልጣን ኩሉ ግዜ ምስቶም ተሳተፍቲ ኣብ ሽምግልና እዩ ዝነብር።

<p>መስርሕ ሽምግልና</p>	
<p>መዓስ እዩ ኣብ ጥቕሚ ዝውዕል</p>	<p>ኣብ ዝኾነ ጸዋን ኣብ መንጎ ወለድን ኣውራጃታት መንግስታዊ ኣብያተ ትምህርቲን ብዛዕባ ፍሉይ ትምህርትን ተዘመድቲ ኣገልግሎታትን ዘይምርድዳእ ምስ ዝፍጠር።</p> <p>ክልቲኦም ወገናት ንሽምግልና ክሰማምዑ ኣለዎም እዚ ድማ ብወለንታ እዩ።</p>
<p>መን ፋይል ክገብር ይኽእል</p>	<p>ወለዲ ወይ መንግስታዊ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ</p>
<p>ከመይ ገርፍ ፋይል ንገብር</p>	<p>እቲ ናይ ሽምግልና ሕቶ ዘቕርብ ወገን ነቲ ሕቶ ናብ ቤት ጽሕፈት ፍሉይ መደባት ትምህርቲ ናይቲ ግዝአት ብኢመይል፡ ብፖስታ ወይ ብፋክስ ክልእኾ ኣለዎ።</p> <p>ቤት ጽሕፈት መደባት ፍሉይ ትምህርቲ ናይቲ ግዝአት ወለድን ካልኣት ወገናትን ሕቶ ሽምግልና ኣብ ምቕራብ ዝሕግዝ ሞዴል ቅጥዒ ኣዳልዩ ኣሎ፤ ደኹን እምበር ነዚ ሞዴል ቅጥዒ ምጥቃም ኣደልዮኩን እዩ። ንሳትኹም ዝምጥን ሞዴል ቅጥዒ ወይ ካልእ ቅጥዒ ወይ ካልእ ሰነድ ክትጥቀም ትኽእሉ ኢኹም። ናሙና ቅጥዕታት ኣብ https://doe.sd.gov/sped/complaints.aspx ክትረኽቡ ትኽእሉ ኢኹም።</p>
<p>ውጽኢት ወይ ዝድለ ውጽኢት</p>	<p>ኣብ ዝኾነ ናይ ግዝአት ቤት ፍርዲ ወይ ናይ ኣመሪካ ኣውራጃዊ ቤት ፍርዲ ተግባራዊ ዝኸውን ብጽሑፍ ዝተፈረመ ናይ ሽምግልና ስምምዕ ምድላው።</p>
<p>ጥቕምታት</p>	<p>ዘተታት ምስጢር እዩ። ዕላላት ኣብ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ከም መርትዖ ክጥቀሙሉ ኣይክእሉን እዮም።</p> <p>እቲ ስምምዕ ብኣኹን ንኣውራጃ ቤት ትምህርቲ ናይ ምፍራም ስልጣን ዘለዎ ወኪል ናይቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃን ክፍረም ኣለዎ።</p>

ውሳኔ ዝህብ ሰብ	ወለድን አውራጃ መንግስታዊ ቤት ትምህርትን ብሓባር ይሰርሱ፡ ውጽኢት ይከታተሉን መፍትሔታት የማዕብሉን።
ናይ መመልከት፣ ናይ ኣኼባን ናይ ውሳኔ ግዜን	ኣብ ዝኾነ እዋን ዝርከብ፡ ዋላ ናይ ግዝኣት ጥርግን ወይ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ፍርዲ እንተተቐረቡ። እቲ ግዝኣት ነፍሲ ወከፍ ናይ ሽምግልና ኣኼባ ንውድባት ዝምቐእ ቦታ መደብ ተታሒቱን ከምዝካየድን ከረጋግጽ ኣለዎ [§300.506(ለ)(5)]።
ኣብቲ ሕቶ እንታይ ክካተት ኣለዎ?	ስርዓት ዘለዎ ረጅሒታት የለን፤ እንተኾነ ግን፡ ነቲ ኣብ ላዕሊ ዝተጠቐሰ ናሙና ቅጥዒ ከም መምርሒ ክትጥቀሙሉ ትኽእሉ ኢኹም።
ድሕሪ ምምልካት እንታይ ይኸውን?	ሽምግልና ብውጽኢታዊ ሜላታት ሽምግልና ብዝሰልጠነ ብቐዕን ዘይሻራዊን ሽምግልና ክካየድ ኣለዎ። መንገዳታት ብሃንደበት፡ ብተዘዋወረ ወይ ብኸልእ ዘይሻራዊን መዕቀኒታት እዮም ዝምረጹ። SEP ምስ ኣወሃህቦ ፍሉይ ትምህርትን ተዛመድቲ ኣገልግሎታትን ዝተኣሰሩ ሕግታትን ስርዓታትን ብቐዓትን ኣፍልጦ ዘለዎምን ውልቀሰባት ዝርዝር ይሕዝ። ነፍሲ ወከፍ ክፍለ ግዜ ኣብ መስርሕ ሽምግልና ንዓኹን ንአውራጃ ቤት ትምህርትን ኣብ ዝምቐእ ቦታ መደብ ተታሒቱን ክካየድን ኣለዎ። ሽምግልና ዘይወግዓዊ መስርሕ ኮይኑ፡ ኣብ ዘይተጻባኢ ሃዋህው ዝካየድ እዩ።
ኣብ ግምት ከተእትዎም ዘለካ ነገራት	ሽምግልና ንናይ ወላዲ መሰል ናይ ሓይ ወላዲ ግቡእ መስርሕ ጥርግን ንምክልካል ወይ ንምድንጓይ ወይ ድማ ብመሰረት ክፍለ ለ ናይቲ IDEA ዝተዋህበ ካልእ መሰላት ንምክላእ ክውዕል ኣይክእልን። ነቲ ናይ ሽምግልና መስርሕ ክትጥቀሙሉ እንተ ዘይመርጽኩ ቤት ጽሕፈት መደባት ፍሉይ ትምህርቲ ናይቲ ግዝኣት ወይ አውራጃ ቤት ትምህርቲ ምስ ዘይድለ ሰልፊ ኣብ ዝጥዕሙም ግዜን ቦታን እቲ መስርሕ ሽምግልና ዘምጽኡ ረብሓታት ንምግላጽ ከምኡውን እቲ ማእከላይ መስርሕ ዘለዎ ረብሓታት ንክትገልጽ ኣጋጣሚ ክኸፍተልኩም ይኽእል እዩ። እዚ ወገን ምስ ኣብ ከባቢኡ ዝመደበሩ ማእከል ስልጠናን ሓበሬታን ወለዲ ወይ ማእከል ምንጭታት ወለዲ ማሕበረሰብ ወይ ኣካል ናይ ሓይ ግቡእ ኣማራጺ ስርዓት ኣፈታትሓ ግጭታት ዝተኣሰሩ እዩ።
ወድኦ	እቲ ግዝኣት ንዋጋታት መስርሕ ሽምግልና ይሸፍኖ፡ እዚ ድማ ምስቲ ዘይግደስ ወገን ዝግበር ኣኼባታት ሓዊሱ እዩ።

ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርግን

34 CFR 300.507፣ 34 CFR 300.508-509፣ ARSD 24:05:30:07.01

ንሳትኹም ወይ እቲ ቤት ትምህርቲ አውራጃ ምስ ምልላይ፡ ምግምጋም፡ ትምህርታዊ ምምዳብ፡ ወይ ምቕራብ FAPE ንውላድኩም ዝተኣሰረ ዝኾነ ይኹን ጉዳይ ብዝምልከትናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርግን ከተቐርቡ ትኽእሉ ኢኹም።

ዘይሻራዊ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ

34 CFR 300.511-515፣ ARSD 24:05:30:09.04

ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርግን ክቐርብ ከሎ፡ ምስ ኣገባባት ኣካይዳ ዝተኣሰረ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርግን ሓዊሱ፡ ቅድሚ እቲ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርግን ብዘዕግብ መንገዲ ክሳብ ዘይተፈትሉ፡ ንሳትኹም ወይ እቲ ቤት ትምህርቲ አውራጃ ናይ ግቡእ መስርሕ ንመስማዕ ዕድል ክህልወኩም ኣለዎ። ቤት ጽሕፈት መደባት ፍሉይ ትምህርቲ ናይቲ ግዝኣት ዘይሻራዊ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ክካየድ ሓላፍነት ኣለዎ።

ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርግጥ	
መዓስ እዩ ኣብ ጥቕሚ ዝውዕል	ምስ ምልላይ፡ ምግምጋም፡ ምምዳብ ወይ ምሃብ ነጻ ግቡእ መንግስታዊ ትምህርቲ (FAPE) ዝተተሓሓዙ ዘይምርድዳእ ንምፍታሕ ይጥቀሙሉ።
መን ፋይል ክገብር ይኽእል	ወላዲ ወይ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ንክሲ መምርሕ ምስማዕ ከመልክት ይኽእል። ብስም ወላዲ ወይ ኣውራጃ መንግስታዊ ቤት ትምህርቲ ጠበቓ ወይ ወኪሊ።
ከመይ ጌርና ፋይል ንገብር	<p>ቤት ጽሕፈት መደባት ፍሉይ ትምህርቲ ናይቲ ግዝኣት ንዓኹምን ኣመሓደርቲ ኣብያተ ትምህርትን ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርግጥ ምልክታ ንኸተእትዉ ዝሕግዝ ሞዴል ቅጥዒ ኣዳልዩ ኣሎ። እቶም ሞዴል ቅጥዕታት ክትጥቀሙ ኣዩድልዮኩምን እዩ። ሓይ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርግጥ ዝሓትት ወገን፡ ንናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርግጥ ንምቕራብ ዘድልዩ ትሕዝቶ ረጅሒታት ክሰብ ዘማልእ፡ ብግዝኣቲ ዝተዳለወ ሞዴል ቅጥዒ፡ ካልእ ቅጥዒ፡ ወይ ካልእ ሰነድ እቲ ክጥቀም ይኽእል። ናሙና ቅጥዕታት ኣብ https://doe.sd.gov/sped/complaints.aspx ክትረኽቡዎ ትኽእሉ ኢኹም።</p> <p>እቲ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርግጥ ዘቕርብ ወገን ቅዳሕ ናይቲ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርግጥ ናብ ቤት ጽሕፈት መደባት ፍሉይ ትምህርቲ እታ ግዝኣት የመሓለልፍ።</p> <p>ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርግጥ እዞም ዝስዕቡ ሓበሬታታት ከጠቓልል ኣለዎ፡-</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ስም ናይቲ ቆልዓ፤ 2. ኣድራሻ መንበሪ እቲ ቆልዓ፤ 3. ስም ናይቲ ቆልዓ ዝመሃረሉ ቤት ትምህርቲ፤ 4. ኣብ ጉዳይ ገዛ ዘይብሉ ቆልዓ ወይ መንእሰይ (ኣብ ውሽጢ ትርጉም ክፋል 725(2) ናይ ማክሲ-ቪንቶ ገዛ ዘይብሎም ሓገዝ ሕጊ ድንጋጌ (42 U.S.C. 11434a(2))፡ ናይቲ ቆልዓ ርክብ ሓበሬታ ምርካብ፡ ከምኡውን ስም ናይቲ ቆልዓ ዝመሃረሉ ቤት ትምህርቲ፤ 5. ምስቲ ዝቐረበ መበገሲ ወይ ለውጢ ብዝተኣሳሰር እንታይነት ናይቲ ቆልዓ ጸገም ዝገልጽ መግለጺ፡ ምስቲ ጸገም ዝተኣሳሰሩ ሓቅታት ሓዊስኩም፤ ከምኡውን 6. ነቲ ፀገም ንምፍታሕ ዝቐርብ ሓሳብ። <p>ንሳትኹም ወይ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ኣብ ልዕሊ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርግጥ ሰማዒ ከይህልዉኹም ይኽእል እዩ ክሳብ እቲ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ዝሓትት ወገን ነቲ ኣብ ላዕሊ ዝተዘርዘረ ናይ IDEA ክፍሊ ለ ረጅሒታት ዘማልእ ናይ ግቡእ መስርሕ ጥርግጥ ዘቕርብ።</p>
መሰላት ተሳታፊ ኣብ ክሲ ምስማዕ	<p>መሰላት ናይ ክሲ ምስማዕ - ARSD 24:05:30:12</p> <p>ዝኾነ ይኹን ኣብ ናይ ክሲ ምስማዕ ዝሰተፍ ወገን እዚኣም መሰል ኣለዎ፡-</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ብዘይካ ክልቲኦም ወገናት ኣብ መስርሕ ፍርዲ ብዘይጠበቓ ክውከሉ መሰል ዘይብሎም ብሕጋዊ ኣማኻሪን ብፍሉይ ኣፍልጦ ወይ ስልጠና ዘለዎም ውልቀሰባትን ብዘዕበ ፀገማት ስንኩላን ቆልዑ ዝተዓጀበን ዝምከርን ክኾውን፤ 2. መርትዖ ምሃብ ገጽ ንገጽ ሕቶታት ምሕታት ከምኡውን መሰኻኽር ኣብኡ ንክቐርቡ ምግዳድን፤ 3. ኣብቲ ናይ ክሲ ምስማዕ ፍርዲ ቅድሚ 5 ናይ ስራሕ መዓልቲ ንቲ ወገን ዘይተገልጸ ዝኾነ ይኹን መርትዖ ምትእትታው ይኽልክል፤

	<p>4. ብጽሑፍ፡ ወይ ከም ድሌትኩም፡ ኤሌክትሮኒካዊ፡ ቃል ብቻሉ መዝገብ ናይቲ ክሲ ምስማዕ ፍርዲ ምርካብ፤ ከምኡውን</p> <p>5. ናይ ኤሌክትሮኒካዊ ሓቅታት ርኽቦታትን ውሳኔታትን ብጽሑፍ ወይ ብናትኩም ምርጫ ርኽቡ።</p> <p>መግለጺ ተወሳኺ ሓበሬታ - ARSD 24:05:30:12.01</p> <p>እንተወሓደ ቅድሚ እቲ ናይ ክሲ ምስማዕ ፍርዲ ሓሙሽተ ናይ ስራሕ መዓልታት፡ ንሳትኹምን እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃን ነቲ ክልእ ብዛዕባ ኩሎም ኣብታ መዓልቲ ዝተዘዘሙ ገምጋማትን ንሳትኹም ወይ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ኣብቲ መስርሕ ፍርዲ ክትጥቀሙሉ ዝሓሰቡ ዝኾነ ይኹን ገምጋማትን ከተፍልጡ ኣለኩም።</p> <p>ሓደ ናይ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ ንናይ ምግለጽ ረጅሒታት ብዘይምኽባር ኣብቲ ክሲ ምስማዕ ፍርዲ ነቲ ዝምልከቶ ገምጋም ወይ ለበዋ ከግልል ይኽእል።</p> <p>መሰላት ወለዲ ኣብ ክሲ ምስማዕ ፍርዲ</p> <p>ከም ሓደ ኣብ መስርሕ ፍርዲ እትሳተፍ ወለዲ መጠን፡ ከምዚ ኽትገብሩ መሰል ኣለኩም፡-</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. እቲ ኣርእስቲ ናይቲ ክሲ ምስማዕ ዝኾነ ቆልዓ ኣብቲ ቦታ ክቐርብ ግባር፤ 2. እቲ ክሲ ምስማዕ ንህዝቢ ክፉት ምግባር፤ ከምኡውን 3. መዛግብቲ ናይ ክሲ ምስማዕን ርኽቦታት ሓቅን ውሳኔታትን ብዘይ ክፍሊት ክቐርቡ ምግባር።
<p>ውጽኢት ወይ ዝድለ ውጽኢት</p>	<p>ብጽሑፍ ውሳኔ ውጽኢት፡ መደምደምታ ሕገ፡ ከምኡውን መኣረምታ ስጉምት ኣድላዪ እንተኾይኑ ብኣውራጃ ክውሰድ ኣለዎ።</p>
<p>ጥቕምታት</p>	<p>ካብ ዕለት ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ፍርዲ ጀሚሩ፡ እቲ ተማሃራይ ኣብቲ ሕጂ ዘለዎ ናይ ቤት ትምህርቲ ምድብ ክጸንሕ እዩ፡ ወለድን መንግስታዊ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃን ብኽልእ መንገዲ እንተዘይተሰማሚዖም።</p> <p>እቲ ውሳኔ ብሕጋዊ መንገዲ ኣብ ልዕሊ ተኻታዕቲ ወገናት ቀያዲ እዩ።</p> <p>ይግባይ እንተዘይተባህሉ፡ ቤት ጽሕፈት መደባት ፍሉይ ትምህርቲ ናይቲ ግዝኣት ነቲ ውሳኔ ናይ ምትግባር ሓላፍነት ኣለዎ።</p>
<p>ውሳኔ ዝህብ ሰብ</p>	<p>ውሳኔታት ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ - ARSD 24:05:30:10.01</p> <p>ሓደ ናይ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ ንሓደ ቆልዓ FAPE ንምኽልካል ዝህበ ውሳኔ፡ እቲ ጥሕሰት ንFAPE ምኽሓድ ዝምልከት መዕቀኒታት ዘማልእ እንተዘይኮይኑ፡ ኣብ ምኽንያት ዝተመርኮሰ ክኸውን ኣለዎ።</p> <p>ኣብ ኣገባባዊ ጥሕሰት ዘጠቓልል ጉዳያት፡ ሓደ ናይ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ፡ ሓደ ቆልዓ FAPE ዘይምቕባሉ ብሰንኪ ኣገባባዊ ጉድለታት ምዃኑ ጥራይ እዩ ክረክብ ዝኽእል፤</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ንመሰል ውላድካ FAPE ዕንቅፋት ገይሩ፤ 2. ንውላድካ FAPE ምቕራብ ብዝምልከት ኣብ መስርሕ ውሳኔ IEP ክትሳተፍ ዘለካ ዕድል ብዓቢኡ ይድርቶ፤ወይ 3. ናይ ውላድካ ናይ ትምህርቲ ሓገዝ ክኽልከል ይገብር። <p>ኣብዚ ክፍሊ ዝኾነ ይኹን ነገር ነቲ ናይ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ ንሓደ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ድንጋገታት IDEA ክኸተል ካብ ምእዛዝ ዝኽልክል ኣይኮነን።</p>

	<p>ዘይሻራዊ ናይ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ - ARSD 24:05:30:10 እንተወሓደ፡ እቲ ናይ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ ነዚ ዝስዕብ ክገብር ኣለዎ፡-</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ዘይሻራዊ ምዃን (ማለት ሰራሕተኛ ክፍሊ ትምህርቲ ሳውዝ ዳኮታ ወይ ናይ ከባቢ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ዘይምዃን፡ ከምኡውን ምስቲ ኣብቲ መስርሕ ፍርዲ ዘሎ ሰብ ዕላማዊነት ዝጋጮ ውልቃዊ ወይ ሞያዊ ረብሓ ዘይብሉ)፤ 2. ብዛዕባ ድንጋገታት IDEA፡ ንIDEA ዝምልከቱ ደንብታት ፌደራልን ግዝኣትን፡ ከምኡውን ብቤት ፍርዲ ፌደራልን ግዝኣትን ብዛዕባ IDEA ዝወሃቡ ሕጋዊ ትርጉማትን ፍልጠትን ርድኢትን ክህልዎም፤ 3. ብመሰረት ግቡእ፡ ደረጃ ዘለዎ ሕጋዊ ኣሰራርሓ ናይ ክሲ ምስማዕ ፍርዲ ናይ ምክያድ ፍልጠትን ዓቕምን ዝውንን፤ 4. ኣብ ግቡእን ደረጃ ዘለዎን ሕጋዊ ኣገባባት መሰረት ብምግባር ውሳኔታት ናይ ምውሳንን ምጽሓፍን ፍልጠትን ክእለትን ክህልዎም እዩ። <p>ቤት ጽሕፈት መደባት ፍሉይ ትምህርቲ ናይቲ ግዝኣትን ኣውራጃ ቤት ትምህርትን ከም ክሲ ሰማዒ ሓላፍቲ ኮይኖም ዘገልግሉ ሰባት ዝርዝር ይሕኩ። እቲ ዝርዝር መግለጺ ብቕዓት ነፍሲ ወከፍ ሰብ ከጠቓልል ይግባእ።</p>
<p>ናይ መመልከቲ፡ ናይ ኣኼባን ናይ ውሳኔ ግዜን</p>	<p>ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርዓን ንሳትኹም ወይ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ (እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ናይ ክሲ መስማዕ እንተሓተቱ) ናይቲ ቅድሚ ክልተ ዓመት ዘጋጠመ ጥሕሰት መርትዖ ከተቐርቡ ይጠልብ ወይ ብዛዕባ ናይ ግቡእ መስርሕ ጥርዓን ይፈልጡ ወይ ክፈልጡ ነይርዎም። እዚ ኣብ ላዕሊ ዘሎ ናይ ግዜ መስመር ብሰንኪ እዞም ዝስዕቡ ምክንያታት ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርዓን እንተተኸልኪልኩም ኣይምልከተኩን እዩ፡-</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. እቲ ፀገም ተፈቲሖ ዝብል ብናይ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ዝቐርብ ግጉይ ፀብፃብ፤ ወይ 2. እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ብመሰረት IDEA ክፍሊ ለ ዝድለ ሓበሬታ ኣይክከፈልኩምን እዩ። <p>ናይ ክሲ ምስማዕ ግዜ መስመራት ድሕሪ ናይ 30 መዓልታት ናይ ውሳኔ ግዜ ወይ ናይ ምትዕርራይ ግዜ ካብ 45 መዓልታት ኣብ ዘይውሕድ እዋን፡ ኣድላዪ እንተኾይኑ፡ ቤት ጽሕፈት መደባት ፍሉይ ትምህርቲ ናይቲ ግዝኣት ከረጋግጽ ኣለዎ፤</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ኣብቲ ፍርዲ ናይ መወዳእታ ውሳኔ ተበጊሖ ኣሎ፤ ከምኡውን 2. ቅዳሕ ናይቲ ውሳኔ ንዓኹን ናብቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃን ክለኣኽ እዩ። <p>ብሕቶኽ ወይ ብሕቶ ናይቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ፡ እቲ ናይ ምስማዕ ሓላፊ ናይዚ መደብ ምንዋሕ ክህበኩም ይኸእል።</p> <p>ነፍሲ ወከፍ ናይ ክሲ ምስማዕ ፍርዲ ንዓኹን ንውላድኩን ኣብ ዝምቐእ ግዜን ቦታን ክካየድ ኣለዎ።</p>
<p>ድሕሪ ፋይል ምግባር ኣገልግሎት ውላደይ እንታይ ይኸውን?</p>	<p>ኩነታት ቆልዓ ኣብ እዋን መስርሕ ("Stay-Put") - 34 CFR 300.518፤ ARSD24:05:30:14 ዝኾነ ደኹን ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ወይ ናይ ምስማዕ ጥርዓን እንተጋጢሙ፡ እቲ ኣብቲ መስርሕ ፍርዲ ዝሰተፍ ሰብ ኣብ ትምህርታዊ ምድብ ክጸንኽ እዩ፡ ክሰብ ቤት ጽሕፈት ፍሉይ ትምህርቲ መደባት ናይቲ ግዝኣት ወይ ኣውራጃ ቤት ትምህርትኹም እንተዘይተሰማሚዑ።</p>

	<p>ንመጀመርታ ግዜ ናብ መንግስታዊ ቤት ትምህርቲ ንምእታው ትሓትቱ እንተኾንኩም፡ ውለድኩም፡ ኩሉ ኣገባባት ክሰብ ዝውዳእ፡ ብፍቓድኩም፡ ኣብ መደብ መንግስታዊ ቤት ትምህርቲ ክኣቱ እዩ።</p> <p>ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርጥፍ ብመሰረት ክፍሊ ለ ካብ ሓደ ካብ IDEA ክፍሊ ሐ ናብ ክፍሊ ለ ዝሰጋገር ቆልዓ ናይ መጀመርታ ኣገልግሎት ሕቶ ዘጠቓልል እንተኾይኑ፡ እቲ ቆልዓ ድማ ድሕሪ ደገም እቲ ቆልዓ ወዲ ሰለስተ ዓመት ስለዝኾነ ንኣገልግሎት ክፍሊ ሐ ብቑዕ እንተዘይኮይኑ፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ከምኡ ኣይኮነን። እቲ ቆልዓ ክረኽቦ ዝጸንሐ ኣገልግሎት ክፍሊ ሐ ንምሃብ ዝድለ እዩ።</p> <p>እቲ ቆልዓ ብመሰረት ክፍሊ ለ ንፍሉይ ትምህርትን ተዛመድቲ ኣገልግሎታትን ብቑዕ እንተኾይኑን መጀመርታ ፍሉይ ትምህርትን ተዛመድቲ ኣገልግሎታትን ክትህብ እንተተሰማሚዕኩን፡ ሽዑ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ነቶም ኣብ መንጎኹን ኣብ መንጎ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃን ዘይካትዑ ፍሉይቲ ትምህርትን ተዛመድቲ ኣገልግሎታትን ክህብ ኣለዎ።</p> <p>ብመሰረት ኣገባባት ስነ-ምግባር IDEA ብወላዲ ወይ ብኣውራጃ ቤት ትምህርቲ ጥርጥፍ ክቕርብ ከሎ፡ እቲ ቆልዓ ክሰብ እቲ ይግባይ ዝፍታሕ ኣብ ግዝያዊ ኣማራጺ ትምህርታዊ ምድላው ክጸንሕ ኣለዎ፡ ፍሉይ ኩነታት እንተዘይሃልዩን/ወይ ንስኻን ኣውራጃ ቤት ትምህርትን እንተዘይተሰማሚዕኩም።</p> <p>ኣብ መስርሕ ምጽራይ ዝርከብ ናይ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ ኣብ ምምዳብ ለውጢ ግቡእ ምኃን ምሳኹም እንተተሰማሚዑ፡ እቲ ምምዳብ ክሰብ እቲ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ፍርዲ ዝውዳእ ኣብ መንጎ ቤት ጽሕፈት መደባት ፍሉይ ትምህርቲ ናይቲ ግዝኣትን ንሳትኹን ከም ስምምዕ ይቕጽር።</p>
<p>ድሕሪ ምምልካት እንታይ ይኸውን?</p>	<p>እኹል ምኃን ናይቲ ጥርጥፍ - ARSD 24:05:30:08.04</p> <p>እቲ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርጥፍ ዝቕበል ወገን እቲ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርጥፍ ካብ ዝበጸሐ ኣብ ውሽጢ 15 መዓልቲ ኣብ ውሽጢ 15 መዓልቲ ብጸሎፍ ነቲ ክሲ ሰማዒ ሓላፊን ነቲ ካልእ ወገንን እቲ ተቐባሊ ወገን እቲ ናይ ግቡእ መስርሕ ጥርጥፍ ዘየማልእ እዩ ኢሉ ዝኣመነሉ እንተዘይኮይኑ እኹል እዩ ተባሂሉ ይውሰድ ንዋታዊ ጠለባት ናይ IDEA።</p> <p>ከምዚ ዝበለ ምልክታ ካብ ዝበጸሐ ኣብ ውሽጢ ሓምሽተ መዓልታት፡ እቲ ናይ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ ኣብ ገጽ ናይቲ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርጥፍ ውሳኔ ክህብ ኣለዎ፡ እቲ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርጥፍ ንትሕዝቶ ረቕቲታት IDEA ዘማልእ ድዩ ኣይኮነን ዝብል ውሳኔ ክህብ ኣለዎ፡ ነቲ ውሳኔ ድማ ብጽሎፍ ንተኸታዕቲ ብቕጽብት ክፍልጥ ኣለዎ። .</p> <p>ሓደ ሰልፊ ነቲ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ናይ ምስማዕ ክእለቱ ከዐርዮ ዝኸእል ከምዚ ዝስዕብ እንተድኣ ኹይኑ ጥራይ ኢዩ፡-</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. እቲ ካልእ ወገን ድማ ነቲ ምምሕያሽ ብጽሎፍ ይሰማማዕን ነቲ ዝተመሓየሽ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርጥፍ ኣብ ናይ ውሳኔ ኣኼባ ክፈትሖ ዕድል ይወሃቦ፤ ወይ 2. እቲ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ ቅድሚ እቲ መስርሕ ምጅማሩ ካብ ሓምሽተ መዓልቲ ዘይውሕድ ግዜ ንክመሓየሽ ፍቓድ ክህብ እንተዘይከኢሉ እቲ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ ፍቓድ ይህብ። <p>እቲ ብመሰረት ክፍሊ ለ ዘሎ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ግዜ፡ እቲ ውድብ ናይ ውሳኔ ኣኼባ መደብ ሓዊሱ ዝተመሓየሽ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርጥፍ ምስ ዘቕርብ ዳግማይ ይጅምር።</p> <p>ካብቲ ብኣኹም ወይ ብኣውራጃ ቤት ትምህርቲ ዝቕረብ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርጥፍ ብዝተፈለየ ጉዳይ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርጥፍ ከተቕርቡ ትኸእሉ ኢኹም።</p>

ብወላዲ ንዝቐረበ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርግጥ ዝሃቦ መልሲ ኣውራጃ

ንሳትኹም እቲ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ፍርዲ ዝሓተትኩም ወገን እንተኾይንኩም እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ኣብ ጥርግጥኩም ዘሎ ዛዕባ ብዝምልከት ብመሰረት ክፍሊ ለ ናይቲ IDEA ኣቐዲሙ ብጽሑፍ **እንተዘይሰዲዱልኩም**: እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ: እቲ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርግጥ ካብ ዝቐበል ኣብ ውሽጢ 10 መዓልታት: መልሲ ክሰደልኩም ኣለዎ: እዚ ድማ:-

1. ኣገባብ ጥርግጥ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ኣብ ጥርግጥኩም ዝተላዕለ ስጉምቲ(ታት) ስለምንታይ ከም ዝወሰደ ወይ ከም ዘይወሰደ ዝገልጽ መብርህ፤
2. መግለጺ ናይቶም ካልኣት ጉጅለ IEP ኣብ ግምት ዘእተዎም ኣማራጺታትን እቶም ኣማራጺታት ተቐባልነት ዘይረኽቡሉ ምኽንያታትን፤
3. ብዛዕባ ነፍሲ ወከፍ ኣሰራርታ ገምጋም መዝገብ ወይ ጸብጸብ እቲ ከም መሰረት እቲ ዝቐረበ ወይ ዝኣበዩ ስጉምቲ(ታት) ኹይኑ እተጠቐሙሉ ኣውራጃ ቤት ትምህርቲ ዝገልጽ መግለጺ፤ **ከምኡውን**
4. ምስቲ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ዝሓሰበ ወይ ዝነጸጎ ስጉምቲ(ታት) ዝዛመድ ካልእ ምኽንያታት ዝገልጽ መግለጺ።

ብመሰረት እዚ ክፍሊ ዝሃቦ መልሲ ናይ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ንመስርሕ ግቡእ መስርሕ ምስማዕ ናይቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ጥርግጥኩም እኹል ከምዘይኮነ ካብ ምግላጽ ዝኽልክል ኣይኮነን።

ካልእ ወገን ንዝቐረበ ጥርግጥ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ዝሃቦ መልሲ

እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ እቲ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ዝሓተት ወገን እንተኾይኑ: እቲ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርግጥ ዝቐበል ወላዲ: እቲ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርግጥ ካብ ዝበጽሖ ኣብ ውሽጢ 10 መዓልታት: ናብቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ኣብቲ ግቡእ መስርሕ ንዝለዓሉ ሕቶታት ቀጥታዊ መልሲ ክሰድድ ኣለዎ።

ኣኼባ ውሳኔ - 34 CFR 300.510፤ ARSD 24: 05: 30: 08.12

ንሳትኹም እቲ ንኸስማዕ ዝሓተቱ ወገን እንተኾንኩም: ኣብ ውሽጢ 15 መዓልታት ምልክታ ጥርግጥኩም ካብ ዝበጽሖኩም: ከምኡውን ቅድሚ እቲ መስርሕ ፍርዲ ምጅማሩ: **እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ** ናይ ውሳኔ ኣኼባ ክጽውዕ ኣለዎ: እዚ ድማ:-

1. እዚ ንዓኹን ኣብ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርግጥኩም ብዛዕባ ዝተባህለ ሓቅታት **ፍሉይ ኣፍልጦ** ዘለኩምን ዝምልከቶም ኣባላት ጋንታ IEPን የጠቓልል፤
2. ንኣውራጃ ቤት ትምህርቲ ወኪሉ ናይ ውሳኔ ስልጣን ዘለዎ ወኪል ኣውራጃ ቤት ትምህርቲ ሓዊሱ፤ **ከምኡውን**
3. ምስ ጠበቓ እንተዘይተረኺቦም ንጠበቓ ናይቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ኣይሓውስን እዩ።

ንሳትኹን እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃኹን እቶም ዝምልከቶም ኣባላት ጋንታ IEP ኣብቲ ናይ ውሳኔ ኣኼባ ክሳተፉ ክትውስኑ ኢኹም።

ዕለማ ናይቲ ናይ ውሳኔ ኣኼባ: ነቲ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርግጥኩም: ከምኡውን ነቲ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርግጥኩም መሰረት ዝኾነ ሓቅታት ንምዝታይ እዩ: ምእንቲ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ነቲ መሰረት ናይቲ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርግጥ ዝኾነ ክርክር ንምፍታሕ ዕድል ክረክብ።

እዚ ናይ ውሳኔ ኣኼባ እዚ ክሳተፎ እንተዘይኮይኑ ኣድላዪ እዩ:-

1. ንስኻ **ከምኡውን** እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ነቲ ኣኼባ ክትገድፎ ብጽሑፍ ትሰማምዑ፤ ወይ
2. ንስኻ **ከምኡውን** እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ኣብዚ ሰነድ ዝተገልጸ መስርሕ ሽምግልና ክትጥቀሙ ትሰማምዑ።

ናይ 30 መዓልቲ ናይ ውሳኔ ግዜ

እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ካብቲ ዘቕረብኩዎ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርግጥ ኣብ ውሽጢ 30 መዓልታት ነቲ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርግጥ እንተዘይፈቲሑዎ፡ እቲ ግቡእ መስርሕ ክኸሰት ይኸእል። ብዘይካ እዚ ኣብ ታሕቲ ተገሊጹ ዘሎ፡ ኣብ ትሕቲ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ፍርዲ ናይ መወዳእታ ውሳኔ ንምሃብ ዝወሃበሉ ናይ ግዜ ገደብ እዚ ናይ 30 መዓልታት ናይ ውሳኔ ግዜ ምስ ወድኣ ይጅምር።

ንስኻን እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ክልቴኹም ነቲ ናይ ውሳኔ ኣኼባ ክትገድፍዎ ወይ ኣብ ክንዲ ናይ ውሳኔ ኣኼባ ሽምግልና ክትጥቀሙ እንተዘይተሰማሚዕኩም፡ ኣብቲ ናይ ውሳኔ ኣኼባ ዘይምስታፍኩም ንመስርሕ ፍታሕን ናይ ምስማዕ መደብን ክሳብ እቲ ናይ ውሳኔ ኣኼባ ዝካየድ ከይናጉዮ እዩ።

ድሕሪ ርትዓዊ ጸዕርን ምዝገባን፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ኣብቲ ናይ ውሳኔ ኣኼባ ተሳትፎኹም ክረክብ እንተዘይክኢሉ፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ኣብ መወዳእታ ናይቲ ናይ 30 መዓልታት ናይ ውሳኔ ግዜ፡ ሓደ ናይ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ **ንናይ ክሲ መስርህ ምስማዕ ጥርግጥ ክነጽጎ** ክሓትት ይኸእል።

ኣብቲ ናይ ውሳኔ ኣኼባ ተሳትፎኹም ንምርካብ ዝገብሮ ጸዕርታት ናይቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ሰነድ ናይቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ንክልቲኦም ዝተሰማምዑሉ ግዜን ቦታን ንምድላው ዝገበሮ ፈተነታት መዝገብ ከጠቓልል ኣለዎ፤ ንኣብነት፡-

1. ዝርዝር መዛግብቲ ናይ ዝተገብረ ወይ ዝተፈተነ ጸውዒታት ቴሌፎንን ውጽኢት ናይቶም ጸውዒታትን፤
2. ናባኹም ዝተላእከ ደብዳቤታትን ዝተቐበሉ መልስታትን ቅዳሓት፤ **ከምኡውን**
3. ዝርዝር መዛግብቲ ናይቲ ናብ ገዛኹም ወይ ኣብ ስራሕ ቦታኹም ዝገበርኩዎ ምብጻሕን ውጽኢት ናይቲ ምብጻሕን።

ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ናይ ውሳኔ ኣኼባ **እንተዘይክኢሉ** ወይ ኣብ ውሽጢ 15 መዓልታት ጥርግጥ ንምልክታ ካብ ዝበጽሖ ኣብ ናይ ውሳኔ **ኣኼባ እንተዘይተረኺቡ**፡ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ንምጅማር ምትእትታው ናይ ሓደ ናይ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ ክትሓትቱ ትኸእሉ ኢኹም።

ናይ 30 መዓልታት ርዝነት ምትዕርራይ - ARSD 24:05:30:08.14

እቲ ናይ 30 መዓልታት ናይ ውሳኔ ግዜ ውሱን እዩ፡ እቲ ናይ 45 መዓልታት ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ፍርዲ ድማ ይጅምር፡ ድሕሪ ሓደ ካብዘም ዝስዕቡ ፍጻሞታት ኣብ ዘሎ መዓልቲ፡-

1. ንስትኹን እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃን ነቲ ናይ ውሳኔ ኣኼባ ክትገድፎ ብጽሑፍ ትሰማምዑ፤
2. ድሕሪ ምጅማር ናይ ሽምግልና ወይ ውሳኔ ኣኼባ ግን ከኣ ቅድሚ ምዝዛም ናይቲ ናይ 30 መዓልታት ግዜ፡ ንሳትኹን እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃን ብጽሑፍ ትሰማምዑሉ፡ ዝኸነ ይኹን ስምምዕ ክብጻሕ ከምዘይክእል፤ ወይ

	<p>3. ንሳትኹን እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃን ድሕሪ እቲ ናይ 30 መዓልታት ናይ ውሳኔ ግዜ ምዝገሞ ሽምግልና ክትቅጽሉ ብጽሑፍ እንተተሰማሚዕኩም፡ ድሒርኩም ግን፡ ወይ ንሳትኹን ወይ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ካብቲ መስርሕ ሽምግልና ክትግለሉ ኢኹም።</p> <p>ናይ ጽሑፍ ስምምዕ - ARSD 24:05:30:08.15</p> <p>ኣብቲ ናይ ውሳኔ ኣኼባ ነቲ ክርክር ክፍታሕ እንተድኣ ተወሲኑ፡ ንሳትኹን እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃን ብሕጋዊ መንገዲ ቀያዲ ስምምዕ ክትገብሩ ኣለኩም፡-</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ብኣኹን ፍቓድ ዘለዎ ፈራሚ ወኪል ናይቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃን ዝተፈረመ፤ ከምኡውን 2. ኣብ ዝኾነ ናይ ግዝኣት ቤት ፍርዲ ወይ ናይ ኣመሪካ ኣውራጃ ቤት ፍርዲ ተፈጻሚ እዩ። <p>ንሳትኹን እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃን ኣብ ናይ ውሳኔ ኣኼባ ብጽሑፍ ስምምዕ እንተ ኣቲኹም፡ ንሳትኹን ወይ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ነቲ ስምምዕ ካብ ዝፍረም ኣብ ውሽጢ 3 ናይ ስራሕ መዓልታት ክስርዝዎ ትኽእሉ ኢኹም።</p>
<p>ኣብ ግምት ከተእትዎም ዘለካ ነገራት</p>	<p>ርእሱ-ጉዳይ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ - ARSD 24:05:30:09.05</p> <p>ንሳትኹን ወይ እቲ ንናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ዝተኣትት ኣውራጃ ቤት ትምህርቲ፡ እቲ ካልእ ወገን እንተዘይተሰማሚዑ፡ ኣብቲ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ፍርዲ ዘይተልዕሉ ሕቶታት ከተልዕሉ ኣይትኽእሉን።</p> <p>ዋላ ምስቲ ውሳኔ ዘይትሰማምዑ እንተኾንኩም እቲ ውሳኔ ብሕጋዊ መንገዲ ቀያዲ እዩ።</p> <p>እቲ ውሳኔ ይግባይ እንተቐረቡ እቲ ይግባይ ናይ መወዳእታ ክሳብ ዝኾነውን ተግባራዊ ኣይከውንን።</p> <p>እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ብተለምዶ ብጠባቕ ይውከል።</p>
<p>ወድኣ</p>	<p>ኣብቲ ከባቢ ዝርከብ ዝኾነ ይኹን ነጻ ወይ ትሑት ወጻኢታት ዘለዎ ሕጋውን ካልእ ተዘማዲ ኣገልግሎታትን ንኣውራጃ ቤት ትምህርቲ ክሕበር ኣለዎ።</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ነቲ ሓበሬታ ትሓቱ፤ ወይ 2. ንሳትኹም ወይ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርዓን ኣቕራብኩም ኣለኹም። <p>ሓደ ወላዲ ጠባቕ እንተቐጸሩ፡ ብናይ ገዛእ ርእሱ ወጻኢታት እዩ። ንተወሳኺ ሓበሬታ ክፍሊት ጠባቕ ኣብ ታሕቲ ርኣ።</p>
<p>ተወሳኺ ሓበሬታ</p>	<p>መወዳእታ ናይቲ ውሳኔ</p> <p>ኣብ መስርሕ ፍርዲ ዝወሃብ ውሳኔ ናይ መወዳእታ እዩ፡ ብዘይካ ዝኾነ ኣብቲ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ፍርዲ ዝሰተፍ ወገን ነቲ ውሳኔ ብሲሊላዊ ስጉምቲ ይግባይ ክብል ይኽእል።</p> <p>ሲሊላዊ ስጉምታት - 34 CFR 300.516፤ ARSD 24:05:30:11</p> <p>ዝኾነ ሰማዒ ወገን (ንሳትኹም ወይ ናይቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ) ብውጽኢታትን ውሳኔታትን ናይቲ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ (ንኣገባብ ኣካይዳ ዝምልከት መስርሕ ፍርዲ ሓዊሱ) ዘይዓገበ፡ ንናይ መስርሕ ጥርዓን ብዝምልከት ሲሊላዊ ስጉምታት ክሲ ናይ ምቕራብ መሰል ኣለዎ። እቲ ክሲ ኣብ ዝኾነ ኣብ ከምዚ ዓይነት ጉዳይ ስልጣን ዘለዎ ናይ ግዝኣት ቤት ፍርዲ ወይ ኣውራጃዊ ቤት ፍርዲ ኣሜሪካ ክቐርብ ይኽእል እዩ፡ እቲ ዝካታዕ መጠን ገንዘብ ኣብ ግምት ከየእተወ።</p>

እቲ ጉዳይ ዘምጽእ ወገን፡ እቲ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ ሲቪል ስጉምቲ ክሲ ከቕርብ ካብ ዝወሰነሉ ዕለት ጀሚሩ 90 መዓልታት ኣለዎ።

ኣብቲ ሲቪል ክሲ፡ ቤት ፍርዲ፡-

1. የአስተዳደር ሂደትን መዝገቦች መቀበል፤
2. ሓደ ወገን ብዝቐረበሉ ሕቶ ተወሳኺ መርትዖ ክሰምዕ፤ **ከምኡውን**
3. ውሳኔ ኣብ ምብዛሕ መርትዖ መሰረት ብምግባር ቤት ፍርዲ ኣግባብነት ዘለዎ ኮይኑ ዝወሰኖ ረድኤት ይህብ።

ኣብ ክፍሊ ለ ናይቲ IDEA ነቲ ኣብ ትሕቲ ቅዋም ዘሎ መሰላትን ኣሰራርሓታትን ፍታሕን ዝቕይድ ወይ ዝድርቶ ነገር የለን እቶም ብ1990 ዝወጸ ድንጋጌ ሕገ ስንክልና ዘለዎም ኣመሪካውያን ርዕሲ V ናይ 1973 ሕገ ምሕዳስ ወይ ካልእ ንመሰላት ስንኩላን ቁልዑ ዝሕሉ ፊደራላዊ ሕግታት እንተ ዘይኮይኑ ኣብ ትሕቲ እዚ ኣብ ትሕቲ ክፍል ለ ዝርከብ ረድኤት ንምርካብ ተባሂሉ ዝወጸ ሕገ ሲቪላዊ ስጉምቲ ቕድሚ ምውሳዱ እንተ ዘይኮይኑ ግቡእ መስርሕ ናይ ምስማዕ ክሲ ንምምዝጋብ ዝግበር ግቡእ መስርሕ እቲ ስጉምቲ ኣብ ትሕቲ ክፍሊ ለ ናይ IDEA እንተድኣ ቐረቡ ማዕረ እቲ ዘድሊ ክውዳእ ኣለዎ ።

ክፍሊት ጠበቓታት - 34 CFR 300.517፤ ARSD 24:05:30:11.01

ኣብ ዝኾነ ብመሰረት ክፍሊ ለ ናይ IDEA ዝቐርብ ስጉምቲ ወይ መስርሕ፡ ቤት ፍርዲ ከም ድሌቱ፡ ንሳትኹም እቲ ዝሰዓረ ወገን እንተኾይንኩም፡ ከም ኣካል **ናይቲ ብኣውራጃ ቤት ትምህርቲ ክኸጸል ዘለዎ** ወጻኢታት፡ ርትዓዊ ክፍሊት ጠበቓታት ክህብ ይኸእል።

ናይ ውሳኔ ኣኼባ ኣብ ምምሕዳራዊ መስርሕ ወይ ናይ ቤት ፍርዲ ስጉምቲ ከም መስርሕ ፍርዲ ኣይቁጸርን፡ ንዕላማታት እዞም ናይ ጠበቓታት ክፍሊት ድንጋጋታት ድማ ከም ምምሕዳራዊ ፍርዲ ወይ ናይ ቤት ፍርዲ ስጉምቲ ኣይቁጸርን እዩ።

ቤት ፍርዲ ንክፍሊ መደብ ሓፈሻዊ ህዝባዊ ትምህርቲ ወይ ኣውራጃ ቤት ትምህርቲ ርትዓዊ ክፍሊት ጠበቓታት ክህብ ይኸእል እዩ፡ እዚ ድማ **ቤት ፍርዲ ጠበቓኻ ክኸፍሎ ክጠልቦ ይኸእል** እዩ፡ ጠበቓኻ ኣብ ዝምልከቶ ጥርዓን ወይ ስዒቡ ዝመጽእ መስርሕ ዘይግቡእ፡ ዘይምኽንያታዊ፡ ወይ መሰረት ዘይብሉ ስጉምቲ እንተተዋፊሩ፡ **ወይ** ከምኡውን ጠበቓኻ ከም ንእሽቶ ነገር፡ ዘይምኽንያታዊ ወይ ንእሽቶይ ምዃኑ ክሲ ምቕራቡ እንተቐጸሉ።

እቲ ቤት ፍርዲ ብውሳኔ ነቲ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ወይ ስዒቡ ዝመጽእ ስጉምቲ ክትወስድ ዝሓተትካዮ ሕቶ ንዝኹነ ይኹን ዘይግቡእ ዕላማ እንተ ቐረቡ **እቲ ቤት ፍርዲ ንዓኻ ወይ ጠበቓኻ ክትከፍሎ ዝሓትተካ** ክፍሊት ከም ክፍሊት እቲ ሽዑ ሰፊኑ ዘሎ ክፍሊ ትምህርቲ ወይ ኣውራጃ ቤት ትምህርቲ ገይሩ ነቶም ምኽንያታውያን ጠበቓታት ክህበኩም ይኸእል እዩ፡ ከም ምሽጋር ዘዩድሊ ምድንጓይ ወይ ዋጋ ናይቲ ጉዳይ ምንካይ ዝኣመሰለ ነገራት።

ንሳትኹም እቲ ዝሰዓረ ወገን እንተኾይንኩም፡ ቤት ፍርዲ ንሳትኹም ወይ ጠበቓኹም ኣብቲ ስጉምቲ፡ ወይ ኣብ እዋን መስርሕ እንተረኺቡ፡ ቤት ፍርዲ ብመሰረት IDEA ክፍሊ ለ ዝተዋህበካ መጠን ክፍሊት ጠበቓ ይቕንስ፡-

1. የክርክሩ የመጨረሻ መፍትሄ ያለምክንያት ዘግይቷል፤
2. ክፍሊት ጠበቓኹም ካብቲ ኣብቲ ማሕበረሰብ ዝርከቡ ተመሳሳልቲ ጠበቓታት ንተመሳሳሊ ኣገልግሎት ዝሓትት ናይ ሰዓት ዋጋ ብዘይምኽንያታዊ መንገዲ ዝለዓለ እዩ፤

	<p>3. ባህሪ ናይቲ ፍርዲ ኣብ ግምት ብምእታው፡ ጠበቓኹም ዘሕልፎ ግዜ፡ ከምኡውን ጠበቓኹም ዝህበ ሕጋዊ ኣገልግሎት፡ ካብ መጠን ንላዕሊ እዩ፤ ወይ</p> <p>4. ጠበቓኹ ብዛዕባ እቲ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርዓን ንቤት ትምህርቲ ግቡእ ሓበሬታ ኣይሃበን።</p> <p>እዞም ናይ ምጉዳል ድንጋገታት ኣብ ዝኾነ ደኹን ስጉምቲ ወይ መስርሕ ተግባራዊ ኣይኮኑን ቤት ፍርዲ ክፍሊ ትምህርቲ ወይ ኣውራጃ ናይቲ ግዝኣት ናይ መወዳእታ ውሳኔ ናይቲ ስጉምቲ ወይ መስርሕ ብዘይምኽንያታዊ መንገዲ ከምዘደናጎሩ ወይ ድማ ምጥሓስ ክፍሊ ለ IDEA ከምዝነበረ እንተረኺቡ እዩ።</p>
<p>ቅልጡፍ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ</p>	<p>እቶም ዝተቐላጠፉ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ረጃሒታት ኣብ ስራሕ ዝኣትዉ ን1) ስነ-ምግባር ምምዳብ ዝምልከት ናይ ምስማዕ ሕቶ ኣብ ዝረኣዩ እዞን ጥራሕ እዩ፤ ወይ 2) ናይ መግለጺ ምውሳኔ፤ ወይ 3) ሓደ LEA ነቲ ሕጂ ዘሎ ኣቀማምጣ ናይቲ ቆልዓ ምዕቃብ ኣብ ልዕሊ እቲ ቆልዓ ወይ ንኻልኣት መጉዳእቲ ከስዕብ ዓቢ ተኸእሎ ከምዘለዎ ይኣምን። እቲ ዝተቀላጠፈ መደብ ብናይ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ ክሕደግ ኣይክእልን እዩ።</p>

ርኽበታትን ውሳኔታትን ንኣማኸሪ ፓነልን ሓፈሻዊ ህዝብን

ቤት ጽሕፈት መደባት ፍሉይ ትምህርቲ ናይቲ ግዝኣት፡ ዝኾነ ውልቃዊ መለለዪ ሓበሬታ ድሕሪ ምሕዳሱ፡ ውጽኢትን ውሳኔታትን ናይቲ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ ናብ ኣማኸሪ ፓነል ናይቲ ግዝኣት የመሓለልፎ፡ ነቲ ርኽበታትን ውሳኔታትን ድማ ንህዝቢ ክቐርብ ይገብር።

ምትሕልላፍ መሰላት ወለዲ

ምስግጋር መሰላት ወለዲ ኣብ ዕድመ ዝበዘሐ

34 CFR 300.520፤ ARSD 24:05:30:16.01

ሓደ ስንክልና ዘለዎ ቆልዓ ዓሰርተ ሸሞንተ ዓመት ምስ መልኡ፡ ዕድመ ንብዘሐ ምስ በጽሐ (ብዘይካ ሓደ ስንክልና ዘለዎ ቆልዓ መሰላቱ ዝተቋረጸ ወይ ንኻልእ ወገን ዝተመደበ)፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ንኹሉ መሰላት ብመሰረት IDEA ክፍሊ ለ ካብኻ ናብ... እቲ ዓቢ ሰብ፡ ብዘይካ እቲ ናይ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ወይ ንዓቢ ውላድኩም ወይ ንዓኹም ዝኾነ ደኹን ኣብ ትሕቲ ፍሉይ ትምህርቲ ዝድለ ዝኾነ ደኹን ምልክታ ንዓኻን ንውላድኩን በቲ ሕማም ክለኽፍ እዩ።

ውላድኩም ኣብ ናይ ዓበይቲ ወይ ትሕቲ ዕድመ፡ ናይ ግዝኣት ወይ ናይ ከባቢ መእሰሪ ትካል እንተተኣሲሩ፡ ኩሉ መሰላት ብመሰረት IDEA ክፍሊ ለ ወዲ 18 ዓመት ምስ በጽሐ ናብ ውላድኩም ክሰጋገር እዩ።

እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ነቲ ቆልዓን ንዓኻን ብዛዕባ ምስግጋር መሰላት የፍልጥ።

ምስ ሕጊ ግዝኣት ዝሰማማዕ፡ ሓደ ብቐዕ ቆልዓ መሰሉ ዘይተቋረጸ ወይ ብቤት ፍርዲ ንኻልእ ወገን ዘይተመደበ፡ ምስ ትምህርታዊ መደቡ ኣመልኪቱ ብሓበሬታ ዝተሰነዩ ፍቓድ ናይ ምሃብ ዓቕሚ **ከምዘይብሉ** እንተተረጋገጸ፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ነቲ ወለዲ ወይ እቲ ወለዲ እንተዘይተረኺቡ፡ ኣብ ምሉእ ብቐዓት ናይቲ ቆልዓ ብመሰረት ክፍሊ ለ ናይ IDEA ንትምህርታዊ ረብሓታት ናይቲ ቆልዓ ዝውክል መተካእታ ወለዲ።

አሕጽሮተ ቃላትን ትርጉሞቻቸውን።

ARSD – ምምሕዳራዊ ሕግታት ሳውዝ ዳኮታ ኣብ መርበብ ሓበሬታ ቤት ምኽሪ ምርምር ሕገ ሳውዝ ዳኮታ ይርከብ:- <http://sdlegislature.gov/Rules/DisplayRule.aspx?Rule=24:05>።

ውጥን ምትእትታው ባህሪ – ወይ ውጥን ደገፍ ባህሪ - ንዝድለ ባህሪያት ብኣውንታ ብምድልዳል ናይ ሓደ መምህር ናይ ምትካእ ክእለትን ውጽኢትን ዘመሓድር ውጥን እዩ።

ስንክልና ዘለዎ ቆልዓ – ስንክልና ዘለዎ ቆልዓ ማለት ከምቲ ኣብ §300.304 ክሰብ 300.311 ዝተገምገመ ቆልዓ ማለት እዩ። ናይ ኣእምሮ ስንክልና ዘለዎ፣ ናይ ምስማዕ ጸገም (ጽሑማን ሓዊሱ)፣ ናይ ምዝራብ ወይ ቋንቋ ጸገም ዘለዎ፣ ናይ ምርኣይ ጸገም ዘለዎ (ንዓይነ ስውርነት ሓዊሱ)፣ ከቢድ ስምዒታዊ ጭንቀት (ኣብዚ ክፍሊ፡ "ኣእምሮኣዊ ህውከት") ናይ ኣዕጽምቲ ምምዝባል፣ ምጉዳል ኣካላት፣ ኣቲዝም፣ ስንባደ ዝፈጥር መጉዳእቲ ሓንጎል፣ ካልእ ሕክምናዊ ኩነታት፣ ናይ ትምህርቲ ስንክልና፣ ጸማማት ወይ ዓይነ ስውራን፣ ወይ ብዙሕ ኣካላዊ ስንክልናታትን፣ ከም ውጽኢቱ ድማ ፍሉይ ትምህርትን ተዘመድቲ ኣገልግሎታትን ዝሓትት ምዃኑ እዩ።

CFR – ሕገ ደንቢ ፌደራል

ፍቓድ – ብሓበሬታ ዝተሰነዩ ፍቓድ ማለት ምስቲ ፍቓድ ዝድለዩ ንጥፈት ዝተኣሰረ ኩሉ ሓበሬታ ምሉእ ብምሉእ ተሓቢርኻ ማለት እዩ።

መዓልቲ – ካብ ናይ ስራሕ መዓልቲ ወይ ናይ ትምህርቲ መዓልቲ ወጻኢ ካልእ ናይ ካላንደር መዓልቲ ማለት እዩ።

ናይ ግቡእ መስርሕ – ንመሰላት ሓደ ሰብ ዝሕሉ ኣገባባት ዘመልክት ሕጋዊ ቃል እዩ። ኣብ ፍሉይ ትምህርቲ፣ ግቡእ መስርሕ ምሃብ ማለት ዘድሊ ኣገባባዊ መከላኸሊታት ይኸተል ማለት እዩ። ከምኡውን ንመስርሕ ምምሕዳራዊ መስርሕ ምስማዕ ይገልጽ (ንኣብነት 'ግቡእ መስርሕ ጥርዓን' ከምኡውን 'ግቡእ መስርሕ ክሲ ምስማዕ')።

ድንጋጌ ሕገ መሰላት ትምህርትን ብሕታዊነትን ስድራቤት (FERPA) – ንብሕታዊነት መዘግብቲ ትምህርቲ ተማሃሮ ዝሕሉ ፌደራላዊ ሕገ።

ነጻ ግቡእ መንግስታዊ ትምህርቲ (FAPE) – 'ነጻ ግቡእ ህዝባዊ ትምህርቲ' ወይ 'FAPE' ማለት ብናይ ህዝቢ ወጻኢታት፣ ኣብ ትሕቲ መንግስታዊ ክትትልን ኣንፈትን፣ ብዘይ ክፍሊት ዝወሃብ ፍሉይ ትምህርትን ተዘመድቲ ኣገልግሎታትን ማለት እዩ። ናይ **ግዝኣት ትምህርቲ ትካል (SEA)** ረጅሒታት ምምላእ፤ ኣብቲ ግዝኣት ግቡእ ቅድመ ትምህርቲ፣ መባእታ ወይ ካልኣይ ደረጃ ትምህርቲ ምሕዋስ፤ ከምኡውን ብመሰረት ውልቃዊ መደብ ትምህርቲ (IEP) ይወሃቡ።

ገምጋም ተግባራዊ ባህሪ (FBA) – ውጽኢታዊ ትልሚ ምትእትታው ባህሪ ንምጽሓፍ፣ ተግባር (ዕላማ) ናይ ሓደ ባህሪ ንምርዳእ ዳታ ምእካብ መስርሕ እዩ።

ነጻ ትምህርታዊ ገምጋም – ምስቲ ናይቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ገምጋም እንተዘይተሰማሚዕኩም፣ ናይ ውላድኩም **IEE** ብህዝባዊ ወጻኢታት ክትረክቡ መሰል ኣለኩም።

ውልቃዊ ውጥን ትምህርቲ (IEP) – ወለድን ሰራሕተኛታት ቤት ትምህርትን እንተወሓደ ዓመታዊ ዘዳልውዎ ሰነድ ከይኑ፣ ንሓደ ስንክልና ዘለዎ ቆልዓ ዝወሃብ ኣገልግሎት ዝገልጽ እዩ።

ጉጅለ IEP – ንሓደ ስንክልና ዘለዎ ቆልዓ ንምልላይ፣ ምግምጋም፣ ምምዳብን ምሃብን ነጻ ግቡእ ህዝባዊ ትምህርቲ ብዝምልከት ውሳኔታት ዝህቡን ናይቲ ቆልዓ IEPs ዘማዕብሉ፣ ዝግምገሙን ዝኸልሱን ጉጅለ ውልቀሰባት እዮም።

ግዝያዊ አማራጺ ትምህርታዊ ምድላው (IAES) – አብ IEP ናይቲ ቆልዓ ዝተፈላለዩ ምምዳብ ይጽዋዕ፡ አብኡ እቲ ቆልዓ ናብ ሓፈሻዊ ስርዓተ ትምህርቲ ተበጻሕነት ክቕጽልን እቲ ቆልዓ ዓመታዊ ዕላማታት IEP ንምዕዋት ምዕባለ ንክገብር ዘኸእሎ ኣገልግሎታት ክረክብን ኣለዎ። አብ ስነ-ስርዓት ዘጠቓልል ኩነታት፡ ሓይ ቆልዓ ኣብ ግዝያዊ አማራጺ ትምህርታዊ ምምዳብ ክቕመጥ ይኸእል።

ትካል ኣክባብያዊ ትምህርቲ (LEA) – አብ ትሕቲ ቁጽጽር እቲ ኸፍሊ ብናጻ ህዝባዊ ትምህርቲ ንምሃብ ከምኡውን ኣብ ግዝኣት ሳውዝ ዳኮታ ንዝርከቡ ስንኩላን ፍሉይ ትምህርትን ምስኡ ዝተሓሓዘ ኣገልግሎትን ንምሃብ ብሕጊ መንግስቲ ዝቕመ ኣውራጃ ትምህርቲ ወይ ካልእ ህዝባዊ ስልጣን።

ክፍሊ ለ – ካብ 3-21 ዓመት ዝዕድሚኦም ስንኩላን ህጻናት ዝምልከት ክፍሊ IDEA።

ክፍሊ ሐ – ካብ ውልደት ክሳብ 3 ዓመት ንህጻናት ዝወሃብ ኣገልግሎት ዝምልከት ክፍል IDEA።

ውልቃዊ መለለዪ ሓበሬታ (PII) – ዝኸነ ይኹን ንፍሉይ ውልቀሰብ ከለሊ ዝኸእል ዳታ።

ተዛመድቲ ኣገልግሎታት – መጓዓዝያን ከምኡውን ንሓይ ስንክልና ዘለዎ ቆልዓ ካብ ፍሉይ ትምህርቲ ተጠቓሚ ንክኸውን ንምሕጋዝ ዘድልዩ ልምዳታዊ፡ መእረምታውን ካልእ ደገፍቲ ኣገልግሎታትን።

መዓልቲ ትምህርቲ – ዝኸነት መዓልቲ፡ እንተላይ ቆልዑ ንመምሃሪ ዕላማታት ኣብ ቤት ትምህርቲ ዝኸዱሉ ናይ ክፍሊ መዓልታት። መዓልቲ ትምህርቲ ንኹሎም ኣብ ቤት ትምህርቲ ዘለዉ ቆልዑ፡ እንተላይ ስንኩላንን ዘይብሎምን ቆልዑ ሓይ ዓይነት ትርጉም ኣለዎ።

SDCL – ሳውዝ ዳኮታ ዝተመሓየሽ ሕግታት

SEA – ትካል ትምህርቲ ግዝኣቲ፡- በርድ ትምህርቲ ግዝኣት ወይ ካልእ ትካል ወይ በዓል መዚ ብቐንዱ ንመንግስታዊ መባእታን ካልኣይን ደረጃ ኣብያተ ትምህርቲ ናይ ምክትታል ሓላፍነት ኣለዎ።

ፍሉይ ትምህርቲ – ኣብ ክፍሊ፡ ኣብ ገዛ፡ ኣብ ሆስፒታላትን ትካላትን፡ ከምኡውን ኣብ ካልእ ምድላዎት ዝወሃብ ትምህርቲ ሓዊሱ ፍሉይ ድሌታት ናይ ሓይ ስንክልና ዘለዎ ህጻን ንምምላእ፡ ንወለዲ ብዘይ ዝኸነ ወጻኢታት ዝተዳለወ ትምህርቲ፤ ከምኡውን ኣብ ኣካላዊ ትምህርቲ ዘለ መምሪያ ምሃብ። ፍሉይ ትምህርቲ ነፍሲ ወከፍ ካብዘም ዝስዕቡ የጠቓልል፡ ኣገልግሎት ፓቶሎጂ ዘረባ-ቋንቋ፡ ወይ ካልእ ተዛማዲ ኣገልግሎት፡ እቲ ኣገልግሎት ብመሰረት ደረጃታት መንግስቲ ካብ ተዛማዲ ኣገልግሎት ንላዕሊ ከም ፍሉይ ትምህርቲ እንተተቐጻጸሩ፤ ናይ ጉዕዞ ስልጠና፤ ከምኡውን ሞያዊ ትምህርቲ።

ኣገልግሎት ምስግጋር – ንሓይ ስንክልና ዘለዎ ቆልዓ (1) ኣብ ውጽኢት ዝተመርኮሰ መስርሕ ዝተዳለወ ዝተዋደደ ስብስብ ንጥፈታት፡ እቲ ቆልዓ ካብ ቤት ትምህርቲ ናብ ድሕሪ ትምህርቲ ዝግበር ንጥፈታት፡ ድሕሪ ካልኣይ ደረጃ ትምህርቲ፡ ሞያዊ ትምህርቲ፡ ዝተዋደደ ስራሕ ንምስግጋር ንምምቕቕው ዝተዳለወ (ዝድገፍ ስራሕ ሓዊሱ) ከምኡውን ኣካዳሚያውን ተግባራውን ዓወት ናይቲ ስንክልና ዘለዎ ቆልዓ፡ ቀጻልን ናይ ዓባይትን ትምህርቲ፡ ኣገልግሎት ንዓባይቲ፡ ናጻ መነባብሮ፡ ወይ ማሕበረሰባዊ ተሳትፎ፤ (2) ኣብ ድሌታት ናይቲ ውልቀ-ህጻን ዝተመርኮሰ ኮይኑ፡ ንጥንካረታት ናይቲ ቆልዓ ኣብ ግምት ብምእታው፤ ምርጫታትን ድሌታትን፤ ከምኡውን ዘጠቓልል፡ መምርሒታት፤ ተዛመድቲ ኣገልግሎታት፤ ኣሰራርሓ ሕብረተሰብ፤ ምዕባለ ስራሕን ካልኣት ድሕሪ ትምህርቲ ዝህልዎም ዕላማታት ህይወትን ዓባይቲ ሰባት፤ ከምኡውን ኣድላዪ ኣብ ዝኸነሉ እዋን ምጥራይ ናይ መዓልታዊ መነባብሮ ክእለትን ግብራዊ ሞያዊ ገምጋምን ምግባር።